

Valdančiosios koalicijos sutartis gali būti panaikinta

Vilnius, gegužės 7 d. (Elta) — Trečiadienį iki vėlyvo vakaro posėdžiavusi Lietuvos krikščionių demokratų partijos (LKDP) valdyba pripažino negaliojančias prieš savaitę konservatoriams pateiktas siūlymus peržiūrėti koalicijos sutarties protokolus.

LKDP įsitikinimu, reikia peržiūrėti visą koalicijos sutartį, o jei dėl jos nebus sutarta — ją galima netgi nutraukti.

Koalicijos sutarties perspektyvos paaiškės gegužės 16 d. įvyksiančiame Krikščionių demokratų partijos tarybos posėdyje, tačiau valdybos parengtame sprendimo projekte teigiama, kad koalicijos sutartis jau ne kartą pažeista, todėl reikėtų ją peržiūrėti ir tai daryti siūloma įpareigoti partijos pirmininką Algirdą Saudargą bei valdybos pirmininką Kazimierą Kuzminską.

Tarybai taip pat siūloma paversti valdybą suformuotai bosimų derybų dėl sutarties nuostatų, kuriose atsispindės LKDP lūkesčiai, bei mechanizma, garantuosiantį, kad sudaryta nauja sutartis bus tikrai vykdoma.

Jei konservatoriai su krikščionių demokratų reikalavimais nesutiks, valdyba siūlo pripažinti koalicijos sutartį negaliojančia.

Pasiūlymas, kuris pateiktas tarybai, yra pakankamai platus, kad įvairius sprendimus būtų padaryti. Nematau reikalo inicijuoti alternatyvų, ketvirtadienį sakė LKDP valdybos narys Feliksas Palubinskas, komentuodamas spėliojimus, jog yra paruoštas ir konkretus siūlymas nutraukti sutartį. Jis pabrėžė, jog krikščionių demokratų ir koalicijos sutarties svarstymus žiūrėti labai atsakingai, nes „tai nėra vien tik partijos reikalas“.

„Yra labai svarbu, kad ir vyriausybėje, ir Seime būtų tam tikras stabilumas“, teigia F. Palubinskas.

Krikščionys demokratai apie koalicijos su konservatorių

ateitį pradėjo kalbėti po to, kai ministras pirmininkas, Tėvynės sąjungos valdybos vadovas Gediminas Vagnorius pateikė prezidentui siūlymą švietimo ir mokslo ministru skirti poetą Kornelijų Platelį. Dėl šios kandidatūros nebuvo kalbėta su LKDP, nors pagal koalicijos sutarties protokolą, jie vyriausybėje atsakingi už švietimo ir mokslo, Užsienio reikalų ir Krašto apsaugos ministerijas.

Premjeras įsitikinęs: sutartį pavyks išsaugoti

Vilnius (BNS). Gediminas Vagnorius įsitikinęs, kad valdančioji koalicija su krikščionimis demokratais bus išsaugota, nors pripažįsta, kad reikia skirti daugiau laiko politinėms konsultacijoms ir diskusijoms.

Ketvirtadienį spaudos konferencijoje kalbėdamas apie santykius su krikščionimis demokratais, jis sakė, kad „santykiai išlieka stabilūs“ ir išreiškė viltį, kad „koalicija bus patvari“. „Mes viską darysime, kad mes nesuirtumėme, nesugriūtumėme. Nėra motyvų, nebent kas nors, ko aš nežinau“, sakė G. Vagnorius.

Paklaustas apie krikščionių demokratų nuomonę, kad koalicijos sutartį būtina iš naujo įvertinti, nes atnaujintoje vyriausybėje teliko du LKDP ministrai, premjeras pažymėjo, kad ministerijų skaičių sumažinus trims žinybomis, konservatoriai neteko dar daugiau.

„Aš nepastebėjau kokio nors kategoriško prieštaravimo dėl to, jog švietimo ir mokslo ministru tapo Kornelijus Platelis“, teigė G. Vagnorius, pridurdamas, kad konservatorius K. Platelis „vienija įvairias švietimo reformos grupes“.

Liberalai — šeštoji partinė frakcija Seime

Vilnius, gegužės 7 d. (BNS) — Ketvirtadienį Seimo valdybai buvo įteikti dokumentai, pagal kuriuos Liberaliųjų reformų frakcija (vienijanti tris narius, yra viena mažiausių Seime) nuo šiol vadinsis liberalų frakcija.

„Atėjo laikas priminti, kad esame partijos frakcija“, ketvirtadienį spaudos konferencijoje sakė liberalas Virginijus Martišauskas. Pasak jo, šiuo žingsniu norima suaktyvinti frakcijos bei Liberalų sąjungos bendradarbiavimą.

„Šioje politinėje Seimo vir-

* **Premjero Gedimino Vagnoriaus potvarkiu** 53 metų profesorius Vytautas Basys paskirtas sveikatos apsaugos viceministru. Medicinos studijas baigęs Kaune, V. Basys kurį laiką dirbo gydytoju Druskininkuose. 1969 m. baigė aspirantūrą, pradėjo dėstyti Vilniaus universiteto Medicinos fakultete. Parašė knygų, yra trijų išradimų autorius. Habituotas daktaras, profesorius V. Basys vadovauja Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Neonatologijos klinikai, yra Lietuvos mokslo akademijos narys ekspertas. A. Basys — trečiasis sveikatos apsaugos viceministras. Jau anksčiau viceministrais yra paskirti Vytautas Kriauza ir Danguolė Jankauskienė. (Elta)

* **Seimo narys, Nacionalinės partijos „Jaunoji Lietuva“** vadas Stanislovas Buškevičius teigia, kad jis Seime negali laisvai pareikšti savo nuomonės. „Dirbti čia neįmanoma. Susidaro mafija, kuri trukdo dirbti ir suriša Seimo narių rankas. Seimui truksta demokratijos“, sakė jis. Pasak S. Buškevičiaus, „mafija“ — tai Seimo pirmininko pavaduotojas Andrius Kubilius bei „tie, kurie turi realią valdžią, mistinis Seimo elitas“. „Jie

tuvėje mes negalvojame būti indų plovėjais ar lėkščių nešiotais. Mes didelio katilo neverdame, bet karts nuo karto skanų patiekalą vis dėlto pagaminame“, teigė frakcijos seniūnas V. Martišauskas.

Kitas frakcijos narys Kęstutis Trapikas pastebėjo, kad pavadinimo pakeitimas įpareigoja glaudžiau bendradarbiauti su partija ir vertia pamiršti buvusius vidinius nesu-

Gegužės 7 dieną Lietuvos Žemės ūkio ministerijoje Estijos, Lietuvos ir Latvijos žemės ūkio ministrai — (iš kairės) Andreas Varikas, Edvardas Makelis ir Andris Ravinis pasirašė Baltijos valstybių laisvosios prekybos sutartį. (Elta)

Baltijos valstybės ieško naujų rinkų žemės ūkio produkcijai

Vilnius, gegužės 6 d. (Elta) — Trečiadienį atidarytoje tarptautinėje parodoje „Agro-Balt-98“ Baltijos valstybių — Lietuvos, Latvijos ir Estijos — žemės ūkio ministrai diskutavo apie Europos Sąjungos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos galimybes.

Lietuvos žemės ūkio ministras Edvardas Makelis savo kolegas informavo, kad dabar Lietuva vykdo liberalią užsienio prekybos politiką. Jau panaikinti beveik visi neįkainijami apribojimai prekyboje, likusius Lietuva, tapdama Pasaulinės prekybos organizacijos nare, turės panaikinti.

Iki šiol Lietuva pasirašė laisvos prekybos sutartis su pagrindinėmis Europos valstybėmis, netrukus bus pasirašyta sutartis su Vengrija. Lietuva pateikė prašymą tapti Pasaulinės prekybos organiza-

cijos (GATT/WTO) nare. Taip pat ketinama prisijungti prie Vidurio Europos laisvos prekybos asociacijos (CEFTA).

Žemės ūkio ministerija įkūrė Lietuvos žemės ūkio tarptautinę prekybos agentūrą, kurios paskirtis ieškoti galimų prekybos bendrų užsienyje, padėti Lietuvos įmonėms užmegzti ryšius su galimais žemės ūkio produkcijos pirkėjais.

Tačiau, sakė E. Makelis, lietuviški maisto produktai užsienio rinkose nėra pakankamai konkurencingi. Pagrindinės priežastys — dideli produktų gamybos kaštai, produkcijos kokybė neatitinka Europos Sąjungos reikalavimų.

Pernai Lietuvos žemės ūkio produktų eksportas į ES sudarė 20 proc. bendro valstybės eksporto, tai yra 495,6 mln. litų. Pagrindiniai eksportuojami į ES produktai buvo pieno milteliai, sūriai, vaisių sultys, įvairios daržovės.

Pareikštas protestas prieš nusikaltimų žmonijai nepaisymą

Vilnius, gegužės 7 d. (Elta) — Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos vadovybė išplatino Bendrijos antrojo suvažiavimo delegatų atvirus laiškus Lietuvos Respublikos vyriausybei, Aukščiausiam teismui, Generalinei prokuratūrai, prezidentui.

Minėtuose laiškuose primenama 1997 m. lapkričio 6 d. Seime priimtas nutarimas „Dėl okupacijų laikotarpio masinių represijų, genocido ir kitų nusikaltimų žmonijai ir žmoniškumui bei karo nusikaltimų tyrimo“. Nors jame raginama parengti naujus teisės aktus, taip pat galiojančių dokumentų pakeitimus bei papildymus, leidžiančius pagreitinti nacistinės ir sovietinės okupacijos laikotarpio įvykdytą genocidą, trėmimų ir kitų nusikaltimų prieš Lietuvos gyventojus bylų ištyrimą, įvardyti genocidą vykdžiusias struktūras ir patraukti jų atsakoveis baudžiamojon atsakomybėn. Raginimas nebuvo iš-

privertia mane konfliktuoti“, piktnisioje parlamentaras, prisiminęs, jog kiekvieną kartą jam pasiūlius kokią įstatymo pataisą, ji paprasčiausiai net nesvarstoma. (BNS)

Didžioji žemės ūkio produkcijos dalis eksportuojama į buvusios Sovietų Sąjungos respublikas, nes ten lietuvių žemdirbių pagaminti produktai gerai žinomi ir palankiai vertinami.

Ministras E. Makelis pastebėjo, kad prekybos srautų statistika rodo, jog Lietuva nesugeba pasinaudoti numatytais lengvatinėmis importo kvotomis.

Geresnė padėtis pieno perdirbimo pramonėje. Šiemet net 11 pieno bendrovių buvo suteikti ES veterinarijai patvirtinti, suteikiantys teisę į Europos Sąjungos valstybės eksportuoti pieno produktus.

Diskusijose dalyvavę Estijos žemės ūkio ministras Andreas Varikas ir Latvijos žemės ūkio ministras Andris Ravinis pastebėjo, kad jų valstybėse situacija žemės ūkio produktų gamybos ir pardavimo srityje labai panaši. Todėl jie abu palankiai įvertino pasirašytą triličių Baltijos valstybių laisvos prekybos sutartį, kuri suteikia didesnę erdvę maisto produktų pardavimui.

girstas, apgailestauja Lietuvos politinių kalinių bendrijos II suvažiavimo dalyviai.

Dokumentai neparengti, genocido vykdytojų bylos tiriamos labai vangiai.

Atvirame laiške pasisakoma prieš nusikaltimų tautai ir žmonijai ignoravimą, reikalaujama neatidėliotinai imtis veiksmingų priemonių, kad būtų įgyvendinti minėto Seimo nutarimo raginimai.

* **Prezidento Valdo Adamkaus pirmininkaujama** Malonės komisija pasiūlė valstybės vadovui patenkinti 15 iš 101 svarstyto malonės prašymo. Nuo tolesnės bausmės bus visiškai atleisti 5 kaltinimai, iš jų 3 — moterys. Malonės prašymų buvo pateiktų ir žmogžudžių bei po kelis kartus teisti asmenys, tačiau tokie prašymai nepatenkinti, nes malonė dažniausiai suteikiama tiems nuteistiesiems, kurie įvykdė nesunkius nusikaltimus, yra nubausti pirmą arba antrą kartą, turi mažamečių vaikų. Jau 2 metus Malonės komisija nesvarsto mirties bausmės nuteistųjų prašymų, nes laukiama, kol Lietuva priims sprendimą dėl mirties bausmės taikymo. (BNS)

JAV teisėtvarkos pareigūnai padės lietuviams

Vilnius, gegužės 7 d. (BNS) — Prezidentas Valdas Adamkus ketvirtadienį po susitikimo su JAV Alkoholio, tabako ir šaunamųjų ginklų kontrolės biuro, Federalinio tyrimų biuro (FBI) bei Valstybės departamento atstovais, teigė, kad JAV teisėtvarkos pareigūnai ir Lietuvą atvyko pasidalinti patirtimi, o ne „gauti nusi-kaltelių“.

Valstybės vadovas kreipėsi pagalbos į FBI po sprogimo Šiaulių mokesčių inspekcijoje balandžio viduryje, dėl kurio žuvo moteris.

Pasak V. Adamkaus, JAV specialistų darbas Lietuvai nekainuoja „nė vieno cento“. Ambasadoriaus Keith Smith dėka, JAV apmokės specialistų atvykimo bei buvimo Lietuvoje išlaidas. Netrukus ir Lietuvą atvyks dar viena ekspertų grupė. Specialistai Lietuvoje dirbs apie savaitę, lan-

kysis Šiauliuose, Panevėžyje. „Mes turime parodyti nusi-kaltamam pasauliui, kad tokie dalykai Lietuvoje nebus toleruojami, jog imsime visų priemonių, kad jie būtų sustabdyti“, sakė V. Adamkus.

JAV ambasadorius K. Smith džiaugėsi, kad JAV pareigūnai gali padėti lietuviams. „Deja, mes turime panašių pavyzdžių Amerikoje, todėl esame sukaupę nemažą patirtį“, pažymėjo diplomatas.

Pasak Vidaus reikalų ministro Vidmanto Žiemelio, susitarta, kad birželio pabaigoje į JAV tobulintis išvyks 24 Lietuvos vidaus reikalų sistemos darbuotojai.

Generalinis prokuroras Kalizys Pėdnyčia teigė, kad sprogimo Šiaulių mokesčių inspekcijoje tyrimas pasistūmėjo pirmyn, tačiau konkrečiai apie tai kalbėti atsisakė.

Valstybės vadovai ragina nepasiduoti teroristų šantažui

Vilnius, gegužės 6 d. (Elta) — Prezidentas Valdas Adamkus ir premjeras Gediminas Vagnorius patikino, kad Lietuva imasi visų įmanomų būdų, siekdama išlaisvinti Čėčėnijoje įkaltą laikomą Lietuvos pilietį Viktorą Grodį.

„V. Adamkus ir G. Vagnorius yra labai susirūpinę dėl įkaitų paimto Lietuvos piliečio likimo“, pabrėžiama trečiadienį išplatintame bendrame jų atstovų spaudai pareiškime.

Del galimybių išlaisvinti V. Grodį iš teroristų nelaisvės jau ilgą laiką vyksta Lietuvos atstovų derybos bei konsultacijos su užsienio valstybių kompetentingomis žinybomis. „Ne dėl Lietuvos institucijų kaltės ar tariamo neveiklumo iki šiol nepavyko pasiekti, kad V. Grodis būtų išlaisvintas. Bet kokie priekaištai dėl tariamo Lietuvos valdžios neveiklumo neturi jokio pagrindo“,

tvirtinama pareiškime.

Lietuvos vadovams kelia nerimą pastaruoju metu padidėjusios siūlymai skirti lėšų V. Grodžio išpirkimui iš teroristų. „Visos šalys, suinteresuotos įveikti terorizmą, vieningai laikosi principo neįsiperkinti įkaitų. Tokia tarptautinė praktika reikia vadovautis ir Lietuvoje, nes įkaitų išpirkimas gali tik paskatinti įkaitų grobimą ir naujų teroristinių aktų bangą“.

Verslo reikalus Rusijoje tvarkęs 34 metų V. Grodis buvo pagrobtas Čėčėnijoje pernai rugėjų ir nuo tada laikomas nelaisvėje nežinomų teroristų, reikalaujančių už jį 100.000 JAV dolerių išpirkos. V. Grodis šeima yra atidariusi sąskaitą, į kurią renkami žmonių aukojami pinigai, skirti lietuviui išlaisvinti. Buvo pasirodę siūlymų ir kitokiais būdais surinkti pinigų šiam reikalui.

„Lietuvos kuro“ Kauno filialo vadovui ruošiami kaltinimai

Vilnius, gegužės 6 d. (BNS) — Teisėsaugos pareigūnai antradienį atliko kratos bendrovės „Lietuvos kuras“ Kauno filialo direktoriaus Eduardo Gražulio namuose bei darbo vietoje ir areštavo visą jo turtą.

Tai padaryta po to, kai Valstybės saugumo departamento pareigūnai, praėjusią savaitę atlikę patikrinimą dalyje „Lietuvos kuro“ Kauno filialo degalinių, daugumoje jų aptiko ypač didelio masto sukčiavimo sistemą.

Pareigūnai iš karto įtarė, kad ši veikla negalėjo būti vykdoma be bendrovės vadovų žinios, o dalis nelegalaus pelno tekdamo kai kuriems viršininkams.

Kaip pranešė dienraštis „Lietuvos rytas“, atlikę kratos, pareigūnai rado juos labai sudominusių dokumentų.

Artimiausiu metu Kauno apygardos prokuratūroje bus sprendžiama, kada ir kokią kaltinimą pateikti E. Gražuliui. Anot bylą tiriančių prokurorų, jis nebus lengvas.

Tuo tarpu „Lietuvos kuro“ Kauno filialo direktorius antradienio naktį buvo paguldytas į Kauno klinikų kardiologijos skyrių.

Pasak „Lietuvos ryto“, vėliau, kai apie teisėsaugos operaciją jau buvo žinoma, tikrinose degalinėse vagysčių įrangos jau nebuvo, tačiau pareigūnai nesunkiai aptikdavo įrodymų, kad jos ten būta.

Degalinėse buvo naudojama si elektroninė įranga, kuria darbuotojai nesunkiai galėdavo pavogti kas dešimtą perkamo kuro litrą. Nors buvo vaigiama, siurblio skaitiklis perkėjui rodydavo, kad įpilta tiek degalų, už kiek sumokėta. Ši elektroninė sistema „apeidavo“ degalines kompiuterį bei kasos aparatą.

Kauno apygardos prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo skyriuje iškelta baudžiamoji byla dėl sukčiavimo, paveikiant kompiuterinę informaciją ir jos apdorojimą.

KALENDORIUS

Gegužės 8 d.: Viktoras, Mykolas, Audrė, Dziugas, Mingaila. 1551 m. mirė Barbora Radvilaitė.

Gegužės 9 d.: Edita, Beatas, Grigalius, Austė, Butautas. 1945 m. nacių vadovaujamos Vokietijos kapituliacijos skyrių.

SPORTO

APŽVALGA

Redaktorė Irena Regienė

PIRMAJĄ LIETUVOS TAUTINĘ OLIMPIADĄ PRISIMENANT

Apie šį žymųjį Lietuvos sporto įvykį pasakoja aktyvi dalyvė — Bronė Didžiulytė-Miklienė

Prieš 60 metų Kaune vyko pirmoji (iki šiol vienintelė) Lietuvos Tautinė Olimpiada. Skubiais žingsniais į mus artėja antrasis panašus renginys (šių metų birželio 23-26 dienomis) jau laisvę atgavusioje tėvynėje. Tai bus lyg ir įžanga į VI Pasaulio lietuvių sporto žaidynes, kurios, kaip žinoma, buvo pradėtos už Lietuvos ribų — 1978 m. (Toronto mieste, Kanadoje), o nuo 1991 m. jau rengiamos Lietuvoje. Šios žaidynės vyks tuoj po Olimpiados — birželio 27-30 d.

Apie šiuos renginius rašysime dar atskirai, šį kartą norisi grįžti į 1938 metų vasarą — liepos 17-31 d. Kaune vykusią Tautinę Olimpiadą. Čia gausiausia delegacija iš užsienio turėjo Lietuvos lietuvių sportininkai, kurių dalyvavo net 70. Nemaža — 27 atvyko ir iš JAV, kuri turėjo pajėgiausią rinktinę iš visų užsienio kraštų; svečiai iš užjūrio lengv. atletikoje, plaukime ir krepšinyje dažnai įveikė Lietuvos atstovus.

Dviejų medalių laimėtoja

Norisi ilgčiau sustoti ties viena tos Olimpiados dalyve, joje laimėjusia du medalius: aukso ir bronzos. Dabar ji gyvena St. Petersburge, Floridoje. Tai Bronė Didžiulytė-Miklienė (anksčiau ji gyveno Čikagoje ir buvo žinoma Papienienės pavarde).

Pirmosios Lietuvos Tautinės olimpiados, 1938 m. vykusios Kaune, dalyvė — seserys Bronė ir Valerija Didžiulytės, 1997 m. susitikusios Floridoje, dalinasi prisiminimais.

Bronė yra Rygoje gimusi lietuvaite. Ji ten augo, mokėsi, tik baigusi gimnaziją, išvyko studijuoti į Kauno Vytauto Didžiojo universitetą. Čia įsijungė į Centrinį JSO sporto klubą ir buvo moterų krepšinio ir tinklinio komandų žaidėja ir kapitone.

Telefonu ir laiškais pasikeičiant, šį sporto veteranę daug ką papasakojo apie Lietuvos sportą ir Tautinę Olimpiadą. Štai, dalis jos išpūdžių iš tų dienų. Apie tai pasakoja B. Didžiulytė:

„Pirmoji Lietuvos Tautinė Olimpiada, vykusio prieš 60 metų, įbrėžė neišdildomus ženklus. Deja, prisiminimai šiek tiek migloti, nes ilgas laiko tarpas. Atmintyje liko Olimpiados atidarymas valstybiniame stadione. Labiau at-

mintyje gyvas prezidento Antano Smetonos sveikinimas bei linkėjimai sportininkams, visų dalyvių giedamas Lietuvos himnas, olimpinė vėliava stiebe, olimpinė liepsna aukure. Žavinga atrodė sportininkų priesaika, tinkanti paskirti atidarymą ir šių metų Olimpiadą. Prisimenu sportininkų parodą — žygiavome išdidžiai pro tribūną; žiūrovai labai plojo ir šaukė „valio!“ Ypač plojimų negailėjo Vilniaus krašto sportininkams su Pranu Žizmaru priekyje ir Amerikos lietuviams.

Ivairios varžybos tęsėsi pora savaitių. Labai gaila, kad mano laimėti medaliai: aukso už tinklinį ir bronzos už krepšinį dingio, kai reikėjo trauktis į Vakarus gelbstintis nuo Raudonosios Armijos įsiveržimo į Lietuvą.

Iš gerbiamos veteranės Bronės daug įvairių dalykų sužinojome; ji atsiuntė ir nemaža nuotraukų su savo komandų draugėmis. Vienoje iš jų matoma jaunutė Bronė, kai ji pirmą medalių už laimėtą pirmą vietą tinklinyje.

Įdomus buvo Olimpiados tinklinio finalas, nes finale Bronė kovojo prieš savo seserį Valeriją — Lietuvos lietuvių tinklinio komandos kapitone. Čia laimėjo Bronės vadovaujama komanda 2-1 (15-11, 4-15, 15-9).

Krepšinyje jos vadovaujamai komandai sunkiau sekėsi, nes pusfinalyje 10-7 pralaimėjo

1 Lietuvos Tautinėje olimpiadoje, 1938 metais vykusioje Kaune, Bronė Didžiulytė priima aukso medalius tinklinio varžybas laimėjusiai JSC komandai.

Olimpiados metu laimėjo sidabro medalius. Dabartiniu metu gyvena Toronto mieste, Kanadoje.

Reikia pažymėti, kad St. Petersburge gyvenanti Bronė Miklienė palaiko artimus ryšius ir su kita Pirmosios Lietuvos Tautinės olimpiados dalyve — Kazimiera Pauliukevičiute-Laikūniene. Ši mūsų sporto veteranė gimė, augo, mokėsi ir dirbo Kaune. Laisvalaikį skyrė krepšiniui, tinkliniui ir stalo tenisui. Jos didžiausi pasiekimai buvo stalo tenise: Kazimiera Lietuvos stalo rinktinės eilėse Lietuvai atstovavo 1936 m. pirmenybėse Prahoje.

Kazimiera daug žaidė stalo tenisą ir tuoj po karo pabėgėlių stovyklose, o taip pat ir atvykusi į JAV, apsigyvenusi Clevelande. Tiek Vokietijoje, tiek Amerikoje ji buvo antrąją pajėgiausią lietuvių stalo tenisininkę (po Julijos Rutelionienės).

Bronė Miklienė pasakojo, kad pas ją viešėjo kita pirmosios Tautinės Olimpiados dalyvė, jos tinklinio komandos žaidėja — Sofija Klibavičiūtė, gyvenanti Lietuvoje. Sofija buvo pirmoji Australijoje mirusio Lietuvos krepšinio rinktinės žaidėjo Leono Baltrūno žmona.

Daug įvairių prisiminimų beria Bronė Didžiulytė-Miklienė. Ji turi nemažą laiko viską pergaltoti ir gali pateikti apšiai žinių iš mūsų senosios sporto istorijos, nes tų dienų gyvųjų sportininkų jau ne daug beturime. Ji pati, kaip sako, netekusi vyro Vyto, jaučiasi vieniša. Laiką leidžia skaitydama spaudą ir knygas, ar žiūrėdama televizijos transliacijų krepšinio bei teniso rungtynių. Tai man padeda atitrukti nuo kasdienybės, — sako ji.

Kai birželio antroje pusėje į Lietuvą pajudės nauja mūsų sportininkų karta į II Lietuvos Tautinę Olimpiadą, Bronės ir Valerijos Didžiulyčių, Kazimieros Pauliukevičiūtės-Laikūnienės ir kitų dar gyvų I Olimpiados dalyvių mintys, be abejo, bus su jų vietos užėmu-

OLIMPINIS ORDINAS LTOK PREZIDENTUI ARTŪRUI POVILIŪNUI

Ir tai jau trečias! 1994 metais Tarptautinis Olimpinis komitetas A. Poviliūną apdovanojo 100-mečio medaliu, 1995 metais jam buvo įteiktas „Olimpinio judėjimo vienybės“ prizas. O štai šių metų balandžio 8 d. buvo nutarta A. Poviliūną apdovanoti už nuopelnus Tarptautiniam olimpiniam judėjimui aukščiausiu apdovanojimu — Olimpiniu ordinu. Šis ordinas jam bus įteiktas birželio 5 d. Sevilijoje (Ispanija) Pasaulio olimpinio komiteto Generalinės asamblėjos metu. Pernai jis buvo perrinktas naujai kadencijai Europos olimpinio komiteto vykdomajam komitetui.

Tiek apdovanojimų ir nuopelnų Tarpt. olimpiniam komitetui. O kas gi jis yra Lietuvos Tautiniam olimpiniam komitetui?

Sakyčiau — viskas! Atkreipę, jis buvo organizacinės grupės pirmininkas steigiamajam susirinkimui, jo vadovas — prezidentas nuo pat pirmos dienos, nuolat vienbalsiai perrenkamas, juo tuoj (už poros mėnesių) bus 10 metų! Jo kryžiaus keliai, drąsa, ryžtas, diplomatiniai sugebėjimai kovojant atgauti pripažinimą Tarpt. olimpinio komiteto laimėjimui aprašyti knygoje „Olimpinė ugnis negesta“.

Šiomet buvęs Lietuvos prezidentas A. Brazauskas A. Poviliūną apdovanojo Nepriklausomybės 80-mečio proga Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino 3-jo laipsnio ordinu.

V.G.

siais dalyviais. Reikia manyti, kad šių metų Olimpiados metu bus rasta laiko ir galimybių kokių nors būdu prisiminti mūsų sporto veteranus (moteris ir vyrus), kurie padėjo pagrindą Lietuvos sportinei veiklai. Jų pasėta sėkla tebeduoda gražius vaisius ir dėl to Lietuvos ir lietuvių vardas dažnai skamba pasaulyje.

Edvardas Šulaitis

Pirmosios Lietuvos Tautinės olimpiados dalyvė Kazimiera Pauliukevičiūtė-Laikūniene su lietuvių ir amerikiečių stalo teniso varžybose laimėtomis tauremis ir trofėjais.

Artūras Poviliūnas, Lietuvos Tautinio Olimpino komiteto atkūrėjas ir dabartinis jo prezidentas, Lietuvos nepriklausomybės 80-mečio proga buvo apdovanotas Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio 3-čio laipsnio ordinu.

Futbolas Čikagoje

„LITUANICA“ PERSEKIOJO KLAIIDOS IR TEISĖJAS

Trečiose futbolo pirmenybių rungtynėse, vykusiose gegužės 3 d. tarp „Lituanicos“ ir „Wings“ vienuolių, buvo užfiksuota 3-1 pergalė pastariesiems. Tačiau šis rezultatas neatitiko rungtynių eigos ir komandų pajėgumų.

Pirmo kėlinio 10-je minutėje varžovai padarė 1-0 savo naudai, o po penkių minučių „Lituanica“ gražiu J. Berutti šūviu su galva pasekmė išlygino. Tada puikias progas įvarčiams pasiekti praleido D. Smulksys ir V. Žuromskas.

Po pertraukos rungtynės sujaudę prastokai švilpavę teisėjai, kuris ukrainiečių naudai davė 11 metrų baudinį, iš kurio jie padarė 2-1. Tuomet mūsų žaidėjai tarsi pasimetė ir, po vienos gynimo klaidos, jie įmušė trečiąjį įvartį.

Paprastame pakomentuoti šias rungtynes „Lituanicos“ komandos vadovą Gediminą Bielskų. „Rungtynės vyko apylygiai ir, jei tas neteisingai teisėjo paskirtas baudinys, mes galėjome laimėti. Žinoma, labai nesisekė ir mūsų puolimui įvartį mušime, o gynimas padarė bent kelias nemazas klaidas. Tačiau mūsų žaidimu esu beveik patenkintas. Šiaip dabar turime neblogas žaidėjas, nors komandai dar trūksta poros geresnių futbolininkų. Lyginant su pastutinių kelių metų komanda, ši yra žymiai geresnė“, — sakė G. Bielskus.

Šį sekmadienį, gegužės 10 d., 3 val. p.p. „Lituanica“ žais namuose, aikštėje prie PL centro Lemonte, prieš lenkų „Cracovią“. Atrodo, kad vyrai yra nusiteikę šias rungtynes

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rate: \$95.00. Foreign countries \$110.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mazinant pasto išlaidas, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesuimami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėti, pažymima, iki kada yra užsimokėjus.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$110.00	\$60.00	\$40.00
Kanadoje (Kanados dol.)	\$160.00	\$86.00	\$58.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$60.00	\$45.00	\$35.00
Kanadoje (Kanados dol.)	\$86.00	\$65.00	\$50.00
Užsakant i Lietuvą:			
(Air cargo)	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00		
Užsakant i užsienį oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausioji redaktorė — Danutė Bindokienė
Administratorius — Valentinas Krumpis
Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, kaip nori skelbti.
- Redakcija straipsnius taisyti savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasilikti kopiją.

TRUMPAI

Rezultatyviausias krepšinininkas — Vilniaus „Sakalų“ gynėjas Andrius Giedraitis. Jis žaisdamas Lietuvos krepšinio lygos čempionato rungtynėse savo komandai pelnė 55 taškus.

Rezultatyviausias krepšinio varžybos — 166:119 rezultatu baigėsi Vilniaus „Statybos“ susitikimas su Siono regiono jungtine profesionalų komanda Sione (Šveicarija). Nors buvo žaidžiama pagal krepšinio profesionalų taisykles, pergalę iškovojo Vilniaus „Statybos“ komanda.

Masiškiausias krepšinio varžybos, kuriose dalyvavo 1,026 komandos įvyko 1952 m. Tai — IV Lietuvos krepšinio taurės varžybos.

Masiškiausias vaikų krepšinio varžybos, kurių pirmajame rate dalyvavo 1,062 komandos, įvyko 1970 m.

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. A.B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. 708-422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmad. 3v.p.p.-7v.v., antr. 12:30-3v.p.p.
treč. uždaryta, ketvirt. 1-3v.p.p.
penktad. ir šeštad. 9v.v.-12v.p.p.

ARAS ŽLOBA, M.D.
INDRĖ RUDAITIS, O.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
1020 E. Ogden Ave., Suite 310
Naperville, IL 60563
Tel. (630) 527-0090
3825 Highland Ave.,
Tower 1, Suite 3 C
Downers Grove, IL 60515
Tel. (630) 435-0120

EDMUNDAS VIZINIS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbama lietuviškai
6187 S. Archer Ave. (prie Austin)
Tel. 773-585-7755
Valandos pagal susitarimą

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, D.D.S., P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwest un-to
diplomu, lietuviams sutvarkys dantis
už priėmimą kainą. Pacientai
priimami absoliučiai punktualiai.
Susitarimai (kalbėti angliskai)
Tel. 708-422-8260

APIE JONO ŽUKAUSKO SVEIKATOS BŪKLĘ

Daug sporto mėgėjų teiraujasi apie ilgamečio LFK „Lituanicos“ žaidėją, trenerio ir rėmėjo Jono Žukausko sveikatos būklę. Kaip žinome, jam buvo padaryta sunki galvos operacija — pašalintas piktybinis auglys.

Po ligoninėje praleistų savaitių ir rehabilitacijos centre, Jonas po truputį taisyti gydymą bei rūpestingos žmonos Irenos priežiūrą. Dar vis turi vartoti gana stiprius vaistus ir tikimasi dar didesnio pagerėjimo. Ligonis vis daugiau vaikšto ir stengiasi kalbėti.

Telefonuoti jam nepatartina. Tačiau galima parašyti laiškelį namų adresu: 802 N. Waiola Ave., La Grange Park, IL 60526.

LFK „Lituanicos“ narių ir kitų sporto bičiulių vardu linkime Jonui kuo greitesnio pasveikimo!

POSĖDŽIAVO LIETUVOS- LENKIJOS VYRIAUSYBIŲ BENDRADARBIAVIMO TARYBA

ŽIVILĖ MAKUSKIENĖ

Balandžio 27 dieną Varšuvoje viešėjo Lietuvos Respublikos ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius. Jo vadovaujama Lietuvos vyriausybės delegacija dalyvavo antrajame Lietuvos-Lenkijos vyriausybės bendradarbiavimo tarybos posėdyje. Taryba — tai trečioji — šalia abiejų šalių parlamentų asamblėjos ir dvišalės prezidentų konsultacinės tarybos — institucija, kurios veikloje dalyvauja abiejų šalių politikai. Vyriausybės bendradarbiavimo taryba buvo įsteigta 1997 metų rugpjūčio pabaigoje. Jos tikslas — stiprinti politinius, ekonominius ir kultūrinius dvišalius ryšius.

Skirtingi lietuvių ir lenkų prioritetai

Lietuvos-Lenkijos vyriausybės bendradarbiavimo tarybos antrajame posėdyje pirmininkavo Gediminas Vagnorius ir Lenkijos ministras pirmininkas Jerzy Buzek. Kaip pabrėžė abiejų valstybių vadovai — abi tautos ir toliau tęs konsultacijas narys Europos Sąjungoje ir NATO klausimais. Pasak Lietuvos ministro pirmininko, Lietuva ir Lenkija turi vieną nuomonę euroatlantinės integracijos klausimais.

Kalbėdamas apie Lenkijos pirmumo lietuvių-lenkų santykiuose, kaimyninės valstybės vyriausybės vadovas nurodė: ekonominį ir kultūrinį bendradarbiavimą, tautinių mažumų klausimus, regioninio saugumo ir kovos su organizuotu nusikalstamumu klausimus. Lietuvos ministras pirmininkas svarbiausiu pirmumo santykiuose su Lenkija laikė: pozicijų derinimą strateginiais integracijos su ES ir NATO klausimais, pasienio bendradarbiavimo gerinimą, siekiant didinti esamų sienos perėjimų pralaidumą ir steigti naujas sienos perėjimo (Vartelių-Vizainis). Taigi, Lenkijos šalis daug dėmesio santykiuose su Lietuva skiria tautinių mažumų klausimams, o tiksliau — Lietuvos lenkų reikalams.

Kaip Lietuva turi rašyti lenkų pavardes

Tai — lenkijos nuomone — viena neišsprendusių Lietuvos lenkų problemų. Mat, Lenkija reikalauja, kad Lietuvoje len-

kų pavardės ir vardai būtų rašomi ne tik lenkiška forma (taip yra ir dabar), bet ir lenkiškais rašmenimis. Pvz., lenkų tautybės lietuvius pilielcio „Kiškis“ pavardę turėtų būti rašoma „Kiszki“ ir t.t. Iki šiol Lietuva aiškino, kad tai sunkiai techniškai įvykdomas dalykas, kadangi visas Lietuvos administracinės įstaigos reikėtų aprūpinti rašomosiomis mašinėlėmis (ilgainiui — kompiuterių programomis) su lenkiškais ženklais. Atrodo, kad Lietuva vistik ryšis tokiam žingsniui (ir nemažoms išlaidoms iš vargano valstybės biudžeto). Tuo tarpu, nors Lenkija tvirtina geriau išsprendusi tautinių mažumų klausimus, Lenkijos lietuviai ne tik kad negali svajoti apie jų pavardžių rašyseną lietuviškomis raidėmis, bet visų pirma — nėra teisinio pagrindo atlietuvininti jų sulenkintas pavardes. Lenkijoje galiojantis įstatymas (iš 1946 metų) leidžia pakeisti vardą ir pavardę tik tuomet, jei... jos skambesys yra nelenkiškas. Į „antrąją pusę“ jokių galimybių Lenkijos teisė nenumato.

Pasak Lietuvos Respublikos Regioninių problemų ir tautinių mažumų departamento direktoriaus Remigijaus Motuzo, Lenkijos pusė pavardžių ir vardų rašysenos klausimą keičia kaip politinį aspektą, o Lietuva — kaip kultūrinį ir istorinį. Kaip pastebėjo Remigijus Motuzas, jeigu Lietuva ir Lenkija pasirašytų susitarimą dėl pavardžių ir vardų rašysenos, tai vistik neišsprendtų Lenkijoje gyvenančių lietuvių problemos, kadangi norint atlietuvininti pavardes ar vardus, jie turėtų sumokėti už asmens dokumentų keitimą, padengti visas išlaidas, susijusias su pavardės pakeitimu (bankuose, teismuose ir pan.). Kaip pažymėjo Remigijus Motuzas, Lietuvoje šie reikalai yra žymiai geriau sprendžiami. „Pavardžių ir vardų rašymo problemos jau iš dalies atsispindi valstybinės kalbos įstatyme, kituose teisės aktuose“, — kalbėjo jis.

Lenkijos šalis tvirtina, kad iki liepos pradžios bus patvirtinta lietuvių-lenkų sutartis dėl pavardžių ir vardų rašysenos. Direktorius Remigijus Motuzas yra skeptiškesnis: „Komisijos, kuri svarstė šį klausimą, darbas nebuvo konstruktyvus. Lenkijos sei-

Žemaitkiemis, Ukmergės rajonas. Ūkininkas įsigijo naują suomišką traktorių, kainuojantį 55,000 dol. Nėra abejones, kad toks „gyvulus“ visoje apylinkėje sukėlė nemažą dėmesį. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

TARP RYTŲ IR VAKARŲ

Lietuvos politikai dar ilgai turės priiminti politinius sprendimus, kai reikės lemti strateginių ūkio objektų likimą. Kovo mėnesį tai tapo akivaizdu, kai buvo pradėta svarstyti, kam patikėti valstybei priklausanti naftos, gamtinių dujų imonių akcijos, kam pavesti vykdyti elektros energijos perdavimo linijas į Lenkiją projektą, — rašo Redakcijos skiltyje „Verslo žinios“.

Kiekvienas šių objektų ir projektų ateityje gali lemti ir valstybės pajamas, ir ekonominę politiką.

Šiandien vyriausybę užgulusi dilema — ką rinktis, Rytus ar Vakarus — nelengva, nes, būtent, dabar sprendžiamas klausimas, ar pasilikti Rusijos įtaką, ar vis dėlto ne tik šiais orientuotis į Europos Sąjungos struktūras.

Pasak „Verslo žinių“, Lietuvos energetikos ūkis šiandien tebelieka neatsiejamas nuo Rusijos. Elektros energetikos sistema pagal infrastruktūrą tebėra buvusios SSRS energetikos sistemos atšaka, kadaise vadinta Šiaurės Vakarų energetikos sistema. Šiandien, prireikus stabdyti Ignalinos atominę elektrinę, broliška pagalbos ranka gali ištieti tik Rytų kaimynas.

Parduoti ar neparduoti Lietuvai naftos ir gamtinių dujų, mui ir vyriausybei pasikeitus, buvo pateiktas visai naujas šio susitarimo projektas ir mes manytume, kad iki liepos 1 dienos turėtų susitikti komisija ir išnagrinėti visas, tiek lenkų, tiek lietuvių mažumas, problemas. Tuo labiau, kad vardų ir pavardžių rašysenos problemos sprendimą mes norime sieti su planuojamu pakeitimu Lietuvos pilielcio asmens dokumento“.

už kokią kainą — vėlgi sprendžia Rytai. Toks yra paveldas, ir rusų interesus jį išlaikyti. Todėl, matyt, savaip teisi Ūkio ministerija, kurios vadas, svarstydamas, kam teikti pirmenybę, kalbant apie Būtinę, elektros perdavimo linijos į Lenkiją projektą, perspektyvą ateityje turėti alternatyvų gamtinių dujų šaltinių, labiau linksta į Vakarų pusę. Gal todėl ir „Naftotiekio“ akcijų emisija siūloma nusipirkti ne „LUKOilui“ ar „Juksi“, kurių nafta tekėtų vamzdžiu, o JAV bendrovei „Williams International“. Matyt, todėl ir elektros perdavimo liniją bus siūloma tiesti ne „Gazprom“ padaliniiu, bet vienai iš dviejų JAV imonių. O Būtinę stątybą — vėlgi patikėti „Williamsui“.

Toliau „Verslo žinių“ pastebi, kad vis dėlto nederėtų pamiršti ir realybės. Šiandien Lietuva priklauso nuo Rusijos, todėl neatsizvelgti į energetikos šaltinių tiekėjų interesus irgi nevalia. Būtent, Rusijos bendrovės nusprendė, ar Lietuvos gamtinių dujų ir naftos vamzdžiai bus pilni.

Rusai į Lietuvą šiandien ateina, matyt, vedami ekonominių interesų. Akivaizdu, kad „LUKOilui“, didžiausiaj Rusijos naftos imonei, teturint dvi nedideles naftos perdirbimo gamyklas, būtų neprošal daryti įtaką vienai nos durnesnių Rytų Europoje naftos perdirbimo gamyklų Mažeikiuose, juolab, kad geidžiamos Vakarų rinkos nuo čia ranka pasiekiamos. Kita vertus, Rusijos naftininkams Būtinę — nedidelis kašnis, bet jiems nesinorėtų, kad ir per šį terminą būtų daugiau įvežama į Lietuvą, nei išvežama.

Pasak „Verslo žinių“, vien

ekonominiais interesais grįsti sprendimų, kam patikėti strateginių bendrovių vairą, Lietuvai, matyt, nederėtų, nes savaime kyla abejonių, kaip Rusija elgsis, valstybės vadovybė pakeitusi į ne tokią demokratiską. Kartu laikraštis pastebi, kad, net ir tada, kai derybose su potencialiais investuotojais, valstybės vadovai daro sprendimus, mąstydami vien apie Lietuvą, neuropietiską daryti taip, kaip dabar, pamiriant arba apeinant savo pačių valstybės įstatymus. „Verslo žinių“ klausia, kam skelbti „Lietuvos dujų“ akcijų išpirkimo konkursą, žinant, kad jis, būdamas formalus, neįvyks? Kam skelbti „Būtinę naftos“ 3-ąją akcijų emisiją ir užsisakyti kėsnį, iš anksto žinant, kad jo nepavyks apžioti?

Rima Jakutyte

* Nuo gegužės 1 d. vidutinė senatvės pensija išaugs 13 litų 14 centų. Gegužės mėnesio vidutinė senatvės nederbancio pensininko pensija bus 284 litai 27 centai. Valstybinė socialinio draudimo taryba patvirtino pirmojo šių metų ketvirtinio vidutinės draudžiamosios pajamos buvo 765 litai. Dabar jos išaugs 5 procentais.

* Fotomenininkų sąjungos vadovas Antanas Sutkus, antradienį susitikęs su prezidentu Valdu Adamkumi, teigė, kad kultūros žmonės „stovi ant žemiausios pakopos“. A. Sutkus su liūdesiu pažymėjo, kad atkurus Lietuvos nepriklausomybę, nebuvo išleistas nė vienas meninės fotografijos albumas, o tik reprezentacinės knygos. Pasak fotografo, jos neatpindi tikrųjų Lietuvos menininkų darbų.

Danutė Bindokienė

Galbūt saugios vietos niekur nėra

Žmogus ilgisi ramybės, saugumo sau ir savo artimiesiems. Iš miestų spusties jis keliai ir priemiesčius, ieškodamas užuovėjos nuo nusikalstamumo; kol ilgainiui turi pripažinti, kad „tik ten gera, kur mūsų nėra...“ Skaitant spaudą ar stebint žinių laidas televizijoje, galime visi įsitiškinti, kad iš tikrųjų niekas nėra apsaugotas nuo plėšikų, vagių, narkomanų, žudikų ir kitų žmonių padugnių, iš pasalių tykojančių sau aukų arba pelno. Juokais kartais išsireiškiama, kad nusikalstamų galbūt galėtume išvengti tik Vatikane...

Tie juokai išgaravo š.m. gegužės 5 d., kai pasigirdo žinios, kad ir Vatikanas neišvengė žmogžudystės — iš tikrųjų dviejų — ir savižudybės. Dar labiau nustebino tai, kad tie nusikaltimai įvyko kaip tik su žmonėmis, kurių vienintelė paskirtis Vatikane yra su tokiomis blogybėmis kovoti.

Vatikanas yra tarytum valstybėlė valstybėje, arba miestas mieste. Jis turi šiek tiek per 100 akrų plotą, apie 1,000 savo piliečių (daugiausia kunigai, vienuolės ir įvairūs kiti dvasinio luomo žmonės), nuosavą policiją, teismus (net katedrą, kuris retai mato kalininius), pašta, spaustuve, turtingą biblioteką ir kitas svarbias įstaigas. Vatikanui suverenitetas suteiktas 1929 m., kai su Italija buvo pasirašyta sutartis. Jis išlaiko ir 100 vyrų stiprumo kariuomenę, kurios pagrindinė paskirtis — saugoti šv. Tėvą. Vienintelė vieta, kur apsauga rūpinasi ne oficialioji Vatikano kariuomenė, yra šv. Petro aikštė. Joje patuliuoja Italijos policija.

Ta Vatikano kariuomenė — ypatinga. Kas yra buvęs Vatikane, be abejo, nepamiršys ryškiomis uniformomis, senoviškais šalmiais, disciplinuotų šveicarų kilmės karių, į kuriuos nuolat nukreipti turistų foto aparatai. Pagal tradiciją, šveicarų gvardija saugo popiežius nuo 16 šimtmečio, kai 1527 m. Romą užpuolus, popiežius Klemenas VII pasamdė būrį šveicarų karių, kad turėtų patikimą apsaugą. (Panašiai juk padarė ir mūsų Vytautas Didysis, savo asmeninei apsaugai paršikvies karaimus.) Ta tradicija pasiliko iki dabar. Paprastai nauji kandidatai šiai prestižinei Vatikano gvardijai skrupulingai parenkami. Jie turi būti šveicarijos piliečiai, nevedę, geri katalikai (tai turi

patvirtinti kandidato parapija) 5 pedų 8 colių aukščio, tarp 18 ir 30 metų amžiaus. Dar reikalaujama, kad jų vadas būtų iš kilmingos šeimos.

Paskutinį kartą Vatikano teritorijoje žmogžudystė pasitaikė 1848 m., kai buvo nužudytas popiežius Pijaus IX ministras pirmininkas. Atentatas prieš popiežių Joną Paulių II įvyko 1981 m. šv. Petro aikštėje. Kaip tik tuo metu popiežiaus artumoje buvo ir gegužės 5 d. nužudytas Alois Estermann, skubiai veikdamas, prišokęs prie šv. Tėvo, uždengęs jį savo kūnu nuo tolimiesių šūvių ir galbūt išgelbėjęs jo gyvybę. Nuo to laiko Estermann visuomet buvo su popiežiumi, jam keliaujant ar pasirodant maldininkų tarpe. Kartu su šv. Tėvu Estermann yra atlikęs 30 kelionių į svetimus kraštus, be abejo, ir į Lietuvą.

Pasitraukus iš šveicarų gvardijos vado pareigų buvusiam vadui Roland Buchs, į jo vietą naujo vado buvo iškvieta net septynis mėnesius ir kai ką gerokai nustebino plk. Estermann parinkimas, kadangi šis neturi „kilmingo kraujo“. Tačiau vos dieną prieš pakelimo vadu iškilmes, kurių Estermann laukė, kaip „visų svajonių išpildymo“, jis buvo nušautas kartu su žmona, o žudikas, taip pat priklausantis šveicarų gvardijai, atsuko ginklą į save.

Vatikanas (kaip ir Maskva) nepasitiki atomu ir žinias teikia labai skūpiiai, tad ir šiuo atveju per daug nepasiskalo, suteikdamas progą sklisti gandams ir spekuliacijoms. Ir vis dėlto kyla klausimas, kodėl tie, kurių paskirtis saugoti svarbiausią katalikų pasaulio žmogų, taip lengva būdiškai į savo tarpą įsileido karį, tiek daug savo asmenybės sukaupusį pavydo, pykčio, galbūt keršto. Juk jis šveicarų gvardijos eilėse jau tarnavo trejetą metų, tad buvo laiko pastebėti įvairius psichologinius sutrikimus. O gal iš tikrųjų už šio šurpaušo įvykio slepiasi kažkas daugiau, negu kario nepasitenkinimas, kad jam nebuvo suteiktas paaukštinimas ar žymuo?

Spėlioti galima visi, tačiau nereikia pamiršti, kad žmonės yra visur tik žmonės: visi turi ydų, silpnųbių ir įvairių polinkių. Tik dėl to, kad tas žmogus nuolat gyvena Vatikane, yra popiežiaus sargybinis, neapsaugo jo nuo nukrypimų.

M. Reinsys.

Arkv. J. Matulaitis turėjo daug rūpestių ir kliūčių. Kai jis atliko šį sunkų darbą, išvyko į Romą. Popiežius jį priėmė 1926 m. kovo 13 d. Jo atliktu darbu popiežius buvo patenkintas. Kaišiadoryse palikti administratūra, popiežius nesutiko ir pageidavo įsteigti vyskupiją. Apie tai arkiv. J. Matulaitis telegrama pranešė net Lietuvos Užsienio reikalų ministrai ir prašė, kad jis pasitartų su prezidentu.

Nemažai kliūčių arkiv. J. Matulaitis turėjo dėl Varmijos vyskupo daromų priekaištų ir reikalavimų Klaipėdos krašto atžvilgiu. Visos kliūtys buvo ilgainiui nugalėtos. Klaipėdos kraštas buvo pavadintas ne vikariatu, bet prelatūra, kuri bus įjungta į Lietuvos provinciją.

Viską arkiv. J. Matulaitis pasiekė. 1926 m. balandžio 4 d. buvo pasirašyta apaštalinė konstitucija „Lituanorum gente“, įsteigta bažnytinė provincija, paskirtas arkivyskupas ir nauji vyskupai.

Vysk. Pr. Karevičius, kai buvo įsteigta Lietuvos bažnytinė provincija, tuojau išvyko į Romą. Šv. Tėvas jį priėmė ir jį pakėlė titulinį Skytopolio arkivyskupą. Jis, grįžęs iš Romos, įstojo į marijonus, vadovaujamus arkiv. J. Matulaitio.

Arkv. J. Matulaitis, dar prieš grįždamas į Lietuvą, užėjo pas kardinolą Gasparry, nes abiem rūpejo tolimiesni ryšiai, kurie buvo šalti dėl delegato arkiv. A. Zechini pašalinimo iš Lietuvos.

(Bus daugiau)

VILNIAUS VYSKUPIJA IR JOS VALDYTOJAI XX ŠIMTMETyje

PETRAS MATEKŪNAS
(Tėsinys)

12

Popiežius Pijus XI vysk. J. Matulaitį labai vertino, kad jis pasiūlyko, nes lenkų vyriausybė tikrai nesutiktų, kad jis būtų pakeltas arkivyskupu ir eitų Vilniaus vyskupijos ganytojo pareigas. Atlikęs prie šv. Pauliaus bazilikos rekollekcijas, apsigyveno pas pranciškonus. Rugpjūčio 1 d. popiežius jį pakėlė titulinio Adulijos arkivyskupu. Jam dar esant Romoje, sužinojo, kad kun. M. Reinsys buvo paskirtas Užsienio reikalų ministru, vietoje J. Purickio. Vatikano laikraštis „Osservatore Romano“ buvo išspausdintas straipsnis apie Lietuvą. Tame straipsnyje apie kun. M. Reinį buvo labai gerai atsišlepta. Arkivysk. J. Matulaitis, perskaitęs tą straipsnį, pradėjo tikėti, kad Vatikano santykiai su Lietuva bus sutvarkyti, nes tokia bažnytinė padėtis ilgai testis negali. Popiežius tą padėtį gerai žinojo ir norėjo kaip galima greičiau sutvarkyti. Popiežius dažnai pas save pasikviesdavo arkiv. J. Matulaitį pasitarti apie Lietuvos bažnytinis reikalus, nes Vatikanas iš Lietuvos yra gavęs net du prašymus: viename žemaitių vysk. Pr. Karevičius prašė, kad jo vyskupija būtų

padalinta į dvi vyskupijas, o kitame — vysk. Karosas, vysk. Pr. Karevičius ir Vilniaus vyskupijos dalies administratorius kan. J. Kukta, kad Vatikanas įsteigtų Lietuvos provinciją. 1925 m. gruodžio 7 d. popiežius, gerai žinodamas Lietuvos bažnytinę padėtį, tą reikalą pavėdė atlikti arkiv. J. Matulaitiui, paskirdamas jį apaštalinio vizitatoriumi Lietuvai.

Arkv. J. Matulaitis, Apaštalinis vizitatorius Lietuvai

Gavęs iš popiežiaus paskyrimą, rytojaus dieną nuėjo į Lietuvos pasiuntinybę, esančią prie Kvirinalo, vizos reikalui. Į Lietuvą išvyko 1925 m. gruodžio 10 d. Apsistojęs Kaune pas marijonus. Vizitatoriaus įgaliojimus arkiv. J. Matulaitis iškėlė vysk. Pr. Karevičiui ir vysk. Karosui, o nuorašą su lydimuoju raštu pasiuntė ministrui pirm. dr. L. Bistrui. Taip pat apėmė ir Marijampolę, kurioje sutiko kun. Joną, jau parvykusį iš Vilniaus, seselę A. Kudirkaitę, kuri buvo Trinapolio lietuvių vaikų prieglaudos vedėja, Andrių Meciūną, buvęs jo ilgametis tarnas ir daug kitų pažįstamų.

Lietuvos vyriausybė nenorėjo, kad iš Vilniaus vyskupijos dalies būtų sudaryta vyskupija, bet palikti taip, kaip buvusi administratūra, nes Vilnių atgavus, toji dalis vėl grįžtų prie Vilniaus vyskupijos. Klaipėdoje, kurios katalikai priklauso Varmijos vyskupijai, įkurti ne atskirą vyskupiją, (buvo mažai katalikų — apie 6,000, kurie sudarė tik keturias parapijas), bet

autonominį bažnytinį Klaipėdos vikariatą.

Seinų vyskupijos Lietuvai atiteko tik pusė. Vyriausybė norėjo, kad toji dalis, kuri yra Lietuvoje, pasiliktų senąjį vardą, parodant, kad Lietuva neatsisako lenkų neteisėtai okupuotas sritis. Ilgiau buvo sustota prie naujos vyskupijos pavadinimo. Su vyriausybės pasiūlymu nesutikta, nes Seinų miestas lenkų okupuotas, priklauso, kaip sakant, kitai valstybei, vysk. Karosas iš Seinų ištremtas į laisvą Lietuvą ir gyvena Marijampolėje. Palikti tą vardą, kaip siūlo vyriausybė, būtų visai netikslu. Buvo pasiūlymu ją pavadinti Sūdavių vardu, o kapitulą ir dekanatus — Vilkaviškio vardu. Tas vardas geriausiai jai tiko, nes Vilkaviškyje įsikūrė vyskupijos centras.

Žemaitių vyskupija buvo padalinta į tris dalis: Kauno, Telsių ir Panevėžio. Iš šių vyskupijų buvo sudaryta arkivyskupija, kurios centras buvo Kaunas. Tokiu būdu bažnytinė provincija vadinosi kauniškė (Kaunensis). Toms trims vyskupijoms reikėjo ordinarų ir arkivyskupo. Į arkivyskupus Vatikanas numatė skirti arkiv. J. Matulaitį. Lietuvos vyskupai jo kandidatūrai visi pritarė, bet arkiv. J. Matulaitis savo vieton rado kitą — kandidatą J. Skvirecką, kuris turi partitės šioje srityje ir yra švento Rašto vertėjas. Taip pat buvo numatyti ir arkivyskupas J. Staugaitis ir Pr. Kuraitis. Pr. Kuraitis visai atkrito, o J. Staugaitis tapo kandidatū į Telsių vyskupiją. Į kitas vyskupijas buvo numatyti šie kandidatai: Panevėžio — K. Palta-rokas, Kaišiadory — J. Kukta, Vilkaviškio — augzil.

ISPŪDŽIAI IŠ AUSTRALIJOS

DONATAS SKUČAS

JAV LB XV prezidiumo pirmininkas

Kadangi 1949-1955 m. žmona gyveno Sydney, Australijoje ir niekada nebuvo grįžusi po išvykimo, nusprendė šiais metais aplankyti jos gyventas vietas Australijoje. Iš tikrųjų tai tik lydeja žmona. Niekados nesu buvęs Australijoje, net ir skraidydama po pasaulį su JAV aviacija. Vykau į Australiją su tam tikru susirūpinimu, nes gerai prisiminiau Australijos Lietuvių Bendruomenės (ALB) delegacijos priešiskumą JAV LB delegacijai per IX PLB Seimą Vilniuje pereinantį mėnesį. Mano dideliu nustebimui, radom Australijos lietuvius labai malonius, draugiškus, vaikingus ir pasirengusius padėti. Atrodo, kad tai visai kiti žmonės, negu tie, kurie buvo Vilniuje, net ir bendraujant su tais kurie buvo PLB seime. Nuo pat pradžių mus pasitiko ir globoja ALB Krašto valdybos pirmininkas dr. Vytautas Doniela su žmona. Jie mus supažindino su daug Sydney gyvenančių lietuvių ir sudarė sąlygas kalbėti Sydney LB apylinkė Lietuvių klube, Bankstown. Tai vienas 62 Sydney priemiestis, lengvai pasiekiamas traukiniu arba autobusu.

Australijos lietuviai yra perėmę kai kuriuos australų papročius, kurių vienas pavyzdys yra klubai. Daugumai australų gyvenimas sukasi apie vieną arba daugiau klubų. Kokiam klubui priklausai, labai daug pasako apie žmogų. Prestižiškiausias klubas yra „Royal Sydney Yacht Club“, pastatytas ant įlankos kranto, su labai gražiu vaizdu, bet be prielankų jachtom. Tapti jo nariu, reikia daugiau negu pinigų — reikia gero šeimynos vardo. Taip pat matom pro traukinio langą užrašą „Sydenham Working Men's Club“. Nesunku išsivaizduoti, kas yra šio klubo nariai.

Lietuviška veikla taip pat sukasi apie klubus. Bankstown klubas buvo pastatytas etapais, pradedant 1962 m. Klubas didelis, erdvus ir gražiai užlaikomas. Jis priklauso ALB veiklą „Mūsų pastogės“ savaitinio laikraščio

redakcijai. „Talkos“ kooperatyvą (panašų į mūsų „Credit Union“), Sydney „Kovo“ sporto klubą, biblioteką. Turi tris skirtingo dydžio sales, valgyklą ir žinoma, barą su dviem maloniais patarnautojais, kurie pamokė svečius iš Amerikos australų alaus kultūros — reikia mokėti atitinkamai paprašyti alaus. Visas klubas prižiūrimas narių išrinktos tarybos ir direktoriaus. Klubas yra per didelis dabartiniam narių skaičiui. Kad papildytų pajamas ir neturėtų nuostolių, klubas išnuomoja sales samojiečiams. Jie klube soka tautinius šokių ir dainuoja. Iš syčio maniau, kad tai kokie specialūs zemačiai (samogitai), kol paaiškino, kad tai imigravę į Australiją Ramiojo vandenyno salų gyventojai, kurie nori išlaikyti savo tautinę kultūrą ir papročius. Deja, jie yra gan triukšmingi ir prižiūklina klubą.

Canberros Lietuvių klubas taip pat yra per didelis ir negalėtų išlaikyti vien iš lietuvių narių. Todėl jie priima australus narius. Daugiau kaip pusę narių nelietuviai ir trys iš klubo penkių tarybos narių yra australai, įskaitant pirmininką. Geelong Lietuvių klubas sudegė. Papildyti klubo pajamas, jie buvo išnuomavę patalpą vienai valdžiai agentūrai. Deja, agentūra prijungė per daug kompiuterių prie laidų, kilo gaisras ir klubas sudegė. Kadangi klubai yra labai reikalingi tiek asmeniniams, tiek lietuvių reikalams, tuoj buvo suorganizuotas komitetas atstatyti klubą, ir, atrodo, jis sėkmingai darbuojasi, rinkdamas pinigus iš visos Australijos ir projektuodamas atstatymą.

Kitas reikalas, kuris krito į akį, tiek australijoje, tiek lietuviškoje aplinkoje, buvo mandagumas ir noras padėti svetiems. Pavyzdžiui, mums sustojus vidury miesto ir žiūrint į žemėlapi, kaip nueiti į miesto dalį, vadinamą Darling Harbour, prie mūsų priejo vidutinio amžiaus vyras ir mandagiai paklausė, ar galėtų padėti. Žinoma, jis mums pa-

LITHUANIAN - AUSTRALIAN CLUB

Gina ir Donatas Skučai prie Canberros Lietuvių klubo, Australijoje, su klubo atstovu, Juru Kovalskiui (kairėje).

rodė gerą kryptį. Kitą sykį stovėjome didelėje centrinėje geležinkelio stoty ir žiūrėjome užrašus, kaip patekti į peroną, iš kurio traukinys važiuoja į Bankstown. Tuoj pat prisistatė jauna geležinkelio pareigūnė, dvi šviesiai geltos marškinės ir tamsiai mėlyną australiško tipo skrybėlę, ir paklausė, kur norime važiuoti, ar su greituoju ar paprastu, nurodė gerą peroną. Dar vienas pavyzdys — mes vaikščiojome po Sydney botanikos sodą, ieškojome rūtų darželio (taip, Sydney botanikos sode yra rūtų darželis) ir, sustoję kryžkelėje, pradėjome žiūrėti į sodo planą. Pro šalį einanti vyresnio amžiaus sodo pareigūnė, sustojė ir paklausė, kur mes norime eiti. Žinoma, ne tik nurodė, kur eiti, bet ir dar trumpai pasakojo apie Australijos fauną. Buvo dar ir daugiau tokių pavyzdžių.

Australijoje gyvenantys lietuviai taip pat yra labai linkę padėti patarimais ir pavėžimais. Vos susitikus lietuvių, jie siūlėsi kur nors nuvesti ar ką parodyti. Jeigu mes išreikšdavome kokį nors pageidavimą, tuoj būdavo suorganizuotas nuvežimas. Mes pradėjome drovėtis ką nors sakyti, nes žmonės tuoj siūlydavosi mus į tą vietą nuvežti, o mes nenorėjome per daug ap sunkinti tų gerų žmonių. Australijos lietuvių dėka, mes pamatome vietų, kurių paprastai turistai nemato, susipažinome su jų gyvenimu, dabartiniu ir praeities, ir apskritai, jie padarė apsilankymą daug įdomesnį, malonesnį bei prasmingesnį. Geriausias pavyzdys tų vežiojimų buvo mūsų nuvežimas į Canberą, Australijos sostinę. Atstumas buvo apie 200 mylių, geru keliu. Nuvažiavus į Canberą, pirmiausia sustojome Lietuvių klube, po to mums visą dieną rodė miestą. Įdomu, kad pagrindiniame miesto parke Australijos lietuviai pastatė „Eglės, žalių karalienės“ statulą ryšium su Australijos dvių šimtmečių švente 1988 m. Su ta statula Australijos lietuviai įamžino savo buvimą Australijoje, toli nuo tėvynės.

Ypatingą dėmesį atkreipiau į lietuvių išlaikymą Australijoje. Pasirodo, padėtis ten yra labai panaši į Amerikos. Senieji gerai kalba lietuviškai, išlaiko lietuviškus papročius, skrenda į Lietuvą. Jaunimas daugiausia nekalba, arba silpnai kalba lietuviškai, nors yra ir išimčių, ne labai rūpinasi lietuviškais reikalais. Prie jaunimo priskiriu visus gimusius ir augusius Australijoje. Australijos mokyklose kai kuriais atvejais mokoma lietuvių kalba, tai nereikia šeštadienių mokyklų. Vis vien susidomėjimas

lietuvių kalba yra silpnas. Jaunimas palaiko lietuvių per miestų klubus, tautinių šokių ir dainų grupes ir, žinoma, sporto klubus. Kadangi tie sporto klubai turi specialią vietą Australijos lietuvių gyvenime, dar prieš daugelį metų buvo susidurta su problema, ką daryti su lietuvių kilmės jaunimu, kuris nemoka lietuviškai. Buvo dvi galimybės — viena, reikalauti, kad viskas būtų pravedama lietuviškai, tuo atstumiant beveik visą jaunimą, paliekant klubą tik lietuviškai kalbančioms veteranams, kurie galbūt „sportuoti“ gražiais ir gerbingais prisiminimais; arba antra, leisti viską praversti anglų kalba, tuomet įtraukiant jaunimą, kuris savo sportu garsintų Lietuvos vardą. Sprendimas buvo padarytas leisti vartoti anglų kalbą. Todėl, pavyzdžiui, Sydney „Kovas“ yra ir šiandien pirmaujančios sporto klubas, kuris per dešimtmečius yra laimėjęs daug trofėjų. Mums viešint Lietuvių klube, vieną sekmdienio popietę vyko „Kovo“ klubo metinis susirinkimas. Jis buvo prarastas anglų kalba, biuletenis taip pat išleistas anglų kalba, bet klubas ir toliau sportuoja, laimi ir garsina Lietuvos vardą.

Kitas pavyzdys yra Australijos lietuvių laikraštis „Mūsų pastogė“. Kalbant su redaktorium, Bronium Žaliu, paaiškėjo, kad jis buvo bandymui įvedęs vieną iš aštuonių puslapių anglų kalba. Tas suklebė daug triukšmo, pasipiktinimo, demonstratyvių prenumeratų atsisakymų ir redaktoriaus buvo priverstas spausdinti visus aštuonis puslapius lietuviškai. Taip ir šiandien išeina „Mūsų pastogė“. Tik bėda yra, kad tie lietuviškai skaitantys prenumeratoriai spartiai iškelia į amžinybę ir prenumeratų skaičius savaime mažėja. Jau dabar laikraštis neišsilaiko iš prenumeratų ir skelbimų. Reikia aukų. Kaip ilgai galės laikraštis taip gyvuoti, sunku pasakyti. Vieną dieną vis tiek reikės daryti sprendimą — ar sustabdyti laikraštį, ar jį spausdinti, bent iš dalies, anglų kalba. Šie pavyzdžiai rodo, kaip Australijos lietuviai bando išspręsti lietuvių kalbos klausimus. Gal čia yra ir mums, JAV lietuviams, pavyzdys.

Šiuo momentu du svarbiausi dalykai, kurie rūpi Australijos lietuviams, yra jau minėtas Geelong klubo atstatymas ir 50 metų nuo atvykimo į Australiją minėjimai. Pirmieji lietuviai atvyko 1947 m., todėl dabar šventia 50 metų buvimą Australijoje. (Čia kilo mintis, kad ir JAV LB galėtų imtis tokių minėjimų, pradedant ateinančiais metais). Į

šventes yra įjungiami valdžios atstovai, nes, atrodo, yra glaudus ryšys tarp lietuvių ir valdžios žmonių. Girdėjome, kaip naujai atvykę pradėjo ne nuo nulio, kaip mūsų tėvai čia JAV, bet Australijoje pradėjo nuo minuso, nes reikėjo atidirti dvejus metus valdžios nustatytose vietovėse. Tas reikė atskyrimą vyrų nuo šeimų, gyvenimą palapinėse, sunkų darbą, kertant cukrines nendres, statant geležinkelį ir tiesiant kanalizaciją. Pasirodo, daug lietuvių susibūrė aplink Bankstown, nes ten atvykę dirbo prie kanalizacijos įtaisymų. Atlikę dvejus metų prievolę, jie ir liko gyventi apylinkėje. Užmokėtais tais laikais buvo penki angliai svarai į savaitę, kas tada būtų buvę lygu apie JAV 20 dol. Palyginkite su JAV 32-40 dol. į savaitę, ką tada naujai atvykę lietuviai į JAV uždirbdavo. Ilgainiui tas atsiliepė ir ekonominė būklė. Lietuviai buvo apsikrūsi ir Australijoje. Kadangi Australijoje paskolų (mortgages) tais laikais nebuvo, tai dauguma naujai atvykusių stengdavosi sutaupti užtekintai nusipirkti mažą sklypą, ant kurio pirmiausia pasistatydavo garažą. Tame garaže gyvendavo visa šeima, kartais metų metais, kol sutauptydavo užtekintai pasistatyti namuką. Gyvenant garaže, jau nereikėjo mokėti nuomos. Aplamai, Australijoje namai yra aiškiai mažesni negu tokios patios klasės namai JAV. Prie sunkios ekonominės būklės dar prisidėjo ir tas, kad moterims tada mokesį tik du trečdalius ar mažiau kiek vyrams. Nors dabar jau yra prarastas įstatymas, kad vyrams ir moterims turi būti tas pats užmokestis už tą patį darbą, praktiškai tradicinis skirtumas yra palaikomas dar ir šiandien.

Nors ir susilpnėjęs, bet lietuviškas gyvenimas dar gyvas Australijoje. Aiškiai matyti, kad tie 8,000-10,000 lietuvių kilmės žmonės Australijoje palaiko veiklą per savo klubus ir organizacijas. Iš pokalbių susidarė vaizdas, kad būtų lengva kartu dirbti bendrą lietuvišką darbą, tiek asmeninėje, tiek LB plotmėje. Dabartinė PLB valdyba rastu, kad būtų lengva koordinuoti lietuvišką veiklą tarp ALB ir JAV LB. Mano supratimu reikėtų tuo keliu ir eiti.

CLASSIFIED GUIDE

IVAIROS

ELEKTROS
VEDIMAI - PATAISYMAI
Turis Čikagos miesto leidimą.
Dirbu užmiesty. Dirbu greitai,
garantuotai ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

LIETUVIS, lauko priežiūros
darbų (landscaping/maintenance)
bendrovės savininkas,
Washington, D.C., ieško dar-
bininko, kuris galėtų atlikti
lauko priežiūros darbus.
Galime padėti gauti darbo
leidimą. Suteikiame pigius
butus - \$130 mėnesiui.
Kreiptis tel. (202) 244-2373.

**AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS,
IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.**
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukso
S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

**Valymo darbus ieškomi as-
menys.** Tik dienomis. Turi turėti
auto. Reikia važinėti greitkeliais ir
vakarinius priemiestius. \$6 į val.
Skambinti Staci po 6 val. vakaro,
tel. 708-652-2110.

Reikalinga moteris
prižiūrėti 1 metų mergaitę
5 d. į savaitę ir gyventi
kartu Bostone.
Tel. 617-520-1853

Verdu skanūs cepelinai,
kepu kugelį savo
arba jūsų namuose.
Tel. 708-749-1922

Reikalingi darbininkai
turintys praktikas „siding“
ir „soffit“ darbuose.
Kreiptis tel. 708-728-0208.

Vyras, turintis
vairuotojo CDL teises
ieško vairuotojo darbo.
Tel. 708-749-1922.

RENKASI
VIDUTINIŠKUS
AUTOMOBILIUS

Lietuvoje siūloma įsigyti
1,100 modelių naujų asmeni-
nių automobilių. Pigiausias
šiuo metu siūlomas automobi-
lis yra „Daewoo Tico SE“, kai-
nuojantis nuo 21,500 litų.
Brangiausias — „Mercedes Benz
CL 600“ kainą siekia 604,245
litus. Iki šiol Lietuvoje nepar-
duotas nė vienas pigusis
„Daewoo“. Neperka ir praban-
gių limuzinų „Mercedes —
Benz“.

Kaip rašo „Respublikos“
priedas „Aikštė“, vidutiniškai
Lietuvoje naujas automobilis
kainuoja 91,000 litų. Perka-
miausias — „Skoda Felicia“,
kainuojantis nuo 28 iki 57
tūkst. litų.

Mažosios klasės automobi-
lių kainos sukasi apie 32-34
tūkst. litų. Pigiausias vidu-
tinės klasės automobilis „Ford
Mondeo“ kainuoja per 51,000
litų. Pigiausias iš didelių auto-
mobilių klasės „Hyundai So-
nata“ — apie 57,000.

Lietuvoje nėra didelio ko-
mercinės paskirties automobi-
lių pasirinkimo. Čia perkami
ir rusiški komercinės paskir-
ties automobiliai. Tarp jų gan
populiarus, šeštajame dešimt-
metyje sukurti, UAZ markės
automobiliai — patikimi ir
pigūs — nuo 26 iki 38 tūkst.
litų.

NEKILNOJAMO TURTO

GREIT PARDUODA

RE/MAX
REALTORS
(773) 586-5959
(708) 425-7160

RIMAS L. STANKUS

• Greitas ir sąžiningas patarimas
• Nuosavybės įkainavimas veltui
• Perkame ir parduodame namus
• Pensininkams nuolaida

Century 21 KMEICK REALTORS
7922 S. Pulaski Rd.
4365 S. Archer Ave.

DANUTĖ MAYER
773-284-1900

Jei norite parduoti ar pirkti namus
kreipkitės į Danutę Mayer. Ji
profesionaliai, sąžiningai ir asme-
niškai patarnaus. Įkainavimas
veltui.

HELP WANTED

Full time male, full service
gas station attendant. Steady
work for honest & dependable
worker. Apply Mon. thru Fri. at
3968 S. Ashland, Chicago.
Must speak English & have
Soc. Sec. number.

Reikalingas sunkvežimio
vairuotojas turintis CDL
leidimą. Kreiptis tel. 773-
582-1473. Kalbėti angliškai

Žymiai pigiau taisome
automobilius jūsų arba
savo namuose.
Tel. 708-839-8447.

DRUGAS
773-535-9500

VELYKŲ DOVANA
IŠŠAUKĖ ATVIRA
POKALBĮ

Praėjusį savaitgalį Alytaus
daugiavaikės šeimos gavo ve-
lykinių dovanų — drabužių,
makaronų. Šias Tremtinių
grįžimo fondo parūpintas do-
vanas atvežė Seimo narė Onu-
tė Suncovienė.

430 šeimų, augančių po 3
vaikus, ir 118 — po 4 ir dau-
giau, atstovai, padėjo už do-
vanas, paprašė Seimo narę
išklausti jų mintis, „kad Sei-
mas suvoktų, kaip jie gyvena“.

Gausios šeimos retai kuri
daug uždirba, todėl net leng-
vatiniai kreditai būstui įsigyti
dabartinėmis sąlygomis joms
nepasiekiami. Ir gabiausi vai-
kai iš tokių šeimų dažniausiai
neturi galimybių siekti aukš-
tojo mokslo. Galėtų užsidirbti
keletą litų talkindami kaimy-
nams, tačiau ir kaime, ir
mieste visi dabar bijo tūks-
tantinių baudų už nelegalų
darbą.

Pašalpos tiek daugia-
vaikėms šeimoms, tiek vie-
nišoms motinoms garantuoja
tik nuolatinį skurdą.

Susitikimo dalyviai prašė O.
Suncovienę perduoti tokią ragi-
nimą Seimo nariams: tegul
kiekvienas iš jų pagyvena ke-
letą mėnesių gaudami mini-
malų algą, tada be jokios kri-
tikos iš šalies supras, kokius
absurdiškus įstatymus priima.

Dr. Vytautas Doniela (d), Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos pirmininkas, sveikina Donatą Skučą, JAV Lietuvių Bendruomenės X tarybos prezidiumo pirmininką, atvykusį į Bankstown Lietuvių klubą prie Sydney.

Namams Paskolos, Apdraustos Sąskaitos

Mutual Federal Savings and Loan Association of Chicago

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
(773) 847-7747

Casimir G. Okas, President

Patarnaujame Čikagos ir Apylinkių Lietuviams Daugiau Kaip 91 Metus.

LAIŠKAI IR NUOMONĖS

NE Į TĄ TAIKINĮ

JAV LB Krašto valdybos pirmininkė Regina Narušienė, atsiliepdama į „Pasaulio lietuvių“ balandžio laidos įžanginį „Drauge“ 1998 gegužės 2, Nr. 87, išspausdintame laiške „Nesutinkame su PLB nuomone“, rašo: „Kadangi, PLB yra oficialus PLB organas, tai išėitų, kad jame išreikšta nuomonė sutinka su PLB valdybos pozicija“.

Taip nėra. PL balandžio laidos įžanginis, kaip ir visi kiti šio žurnalo įžanginiai, yra tik PL redaktoriaus, t.y., mano, atsakomybė ir juose reiškiamas nuomonė nėra „PLB valdybos pozicija“. Sunku patikėti, kad JAV LB Krašto valdybos pirmininkė būtų to nežinojusi, nes ne vieną kartą tai buvo aiškinta įvairiuose Bendruomenės susiavimuose, sesijose, posėdžiuose, pasitarimuose ir net viešai spaudoje. Greičiausiai jai tai buvo tik proga įžanginiame nepatinkamas mintis, dargi iškraipant jį prasme, panaudoti kaip papildomas priežastis pateisinti savo nenorui bendradarbiauti ir derint veiklą su PLB valdyba. Ypač organizuojant talką Lietuvai įstoti į NATO.

Iš laiško atrodo, kad Regina Narušienė nesuprato šio įžanginio turinio ir nesuvokė esmės. Tokių teiginių, kuriuos ji primeta įžanginiui, kaip, pvz., „PLB valdyba neturi pasitikėjimo tėvyne Lietuva“ tenai nėra. Nėra nė tokių užuominų. Nėra nė „negatyvių“ ar Lietuvą „pažeminančių“ teiginių. Niekur jame nėra išreikšto nepritarimo Lietuvos pastangoms įstoti į NATO. Priešingai — įžanginiame PLB valdyba skatinama padėti Lietuvai ir šia jos saugumui labai svarbią organizaciją įstoti, raginama kurti su Lietuvos politika suderintus planus, organizuoti PLB valdybos koordinuojamą užsienio lietuvių veiklą visose NATO priklausančiose valstybėse, pridurdama, kad toks kelias būtų teisingas ir remtinas. Įžanginiame tik pasisakoma prieš tuščių kalbų bei pašnekų tarp savęs ar Lietuvoje vaidinamą dideliais darbais, jais gyrimąsi, tomis kalbomis gaisinamą laiką, užuot jį skyrus labai reikalingiems užsienio lietuvių lietuviybės išlaikymo darbams, o šiuo atveju organizavimui JAV lietuvių jaunimo išvykų ir šiais metais Lietuvoje vykstančius didžiulius renginius: Dainų ir šokių šventę, II Pasaulio lietuvių sporto olimpiadą ir VI Pasau-

lio lietuvių sporto žaidynes. Nes ši sritis yra apgailėtina aplėista. Ypač nuskriausti jaučiasi jokios pagalbos nesusilaukiant sportininkai. Raginama jungtis į PLB valdybos planuojamus bendrus darbus.

Taip pat keista, kodėl JAV LB Krašto valdybos pirmininkė į „Pasaulio lietuvių“ įžanginį atsiliepė ne „Pasaulio lietuvių“, bet „Drauge“. Juk ne visi „Draugo“ skaitytojai „Pasaulio lietuvių“ prenumuoja, todėl daug kas sunko-kači suvoks, apie ką ji kalba. Ar nebūtų geriau, jeigu „Pasaulio lietuvių“ „nuodėmes“ ji išpažintų pačiame „Pasaulio lietuvių“? Tada skaitytojai lengviau galėtų palyginti minimo įžanginio teiginio su jos išrankinėmis, savaip pakreiptomis, citatomis ir geriau suvoktą nuomonę pasikeitimo prasme.

Bronius Nainys
PL redaktorius

SKIRTINGA NUOMONĖ APIE „DIPLOMATINIUS LAIMĖJIMUS“

Lietuvos Respublika ir Rusija pasirašė dokumentą, kurio Rusijos Duma dar nepatvirtino. Tame dokumente rašoma apie šešis punktus: Lietuvos-Rusijos sienų patvirtinimas; Baltijos jūroje prie Nidos esamas alyvos laukas; Nemuno deltos sienos nustatymas; Vištyčio ežero sienos nustatymas; Buvusios Lietuvos Pasiuntinių Paryžiuje pastatas; Buvusios Lietuvos Pasiuntinių Romoje problema.

Nesu diplomatas, tačiau man keisti tie vadinami „diplomatiniai laimėjimai“. Rytinėje Lietuvoje jokių sienų su Rusija nėra. Tad lieka tik sienos vakarinėje Lietuvoje su Karaliaučiaus rajonu.

Baltijos jūros siena prie Nidos atiteko Rusijai.

Nemuno deltos sienos beveik kas metai ar po didesnių potvynių pavasarį keičiasi.

Lietuvos naudai, atrodo, išspręsta Vištyčio ežero sienos problema, kur Lietuva gavo daugiau ežero ploto negu buvo prieš Antrąjį pasaulinį karą. Tai vienintelis plusas Lietuvai!

Rusija ir toliau naudoja buvusią Lietuvos pasiuntinybę Paryžiuje, ir, atrodo, negalvoja grąžinti.

Galėtų nors nuomą už tą pastatą mokėti!

Ta pati problema ir Romoje su esamu Lietuvos Respublikos turtu.

Taigi iš šešių minėtų punktų, man atrodo, tiktai vienas (Vištyčio ežero sienos padidė-

Panevėžio Mergaičių gimnazijos 1941-42 metų I-A klasė.

jimas) išėjo Lietuvos naudai. Ar tai galima vadinti „diplomatiniu laimėjimu“?

PS. Jeigu tai būtų diplomatiškos futbolo rungtynės, Rusija laimėtų 4:1.

Tadas Mickus
Springfield, VA

KAS BUS TOLIAU SU LIETUVOS ŠVIETIMU?

Lietuvos vyriausybės buvo tik vienas ministras, kuris turėjo aiškiai savo darbo viziją, tai Zigmą Zinkevičių, Švietimo ir mokslo ministras. Jo vizija buvo atkurti lietuvišką dvasią mokyklose, kokia ji buvo prieš okupaciją ir sudaryti galimybę Pietryčių Lietuvos jaunimui lankyti lietuviškas mokyklas. Prieš tų vizijų įgyvendinimą labai priešinos lenkų tvarkomos savivaldybės ir nauji Lietuvos kosmopolitai, kurie aiškina, kad būti tvirtu lietuviu yra nemo-dėrniška šiais laikais.

Išrinkę naują prezidentą Valdą Adamkų, tikėjome, kad jis pritaris Zigmą Zinkevičiaus idėjoms. Bet štai, prieš pirmą savo kelionę į Lenkiją, prezidentui reikėjo nuvežti Lenkijai dovanų, ir ta dovana buvo Zinkevičiaus atleidimas iš ministro pareigų.

Kas bus toliau? Ar lietuviškos mokyklos, kurios buvo atidarytos per trumpą Zinkevičiaus vadovavimą, vėl bus uždarytos? Ar finansavimas Eišiškių mokyklos statybai bus nutrauktas arba labai sumažintas? Jeigu Zinkevičius

buvo toks blogas ministras, tai kodėl kito geresnio taip ilgai nesurado?

Atrodo, kad naujai valdžiai Lietuvos švietimas mažai ką reiškia?

Gintautas Vitkus
Rancho Palos Verdes, CA

DAR VIENAS SUĖJIMAS LIETUVOJE

Šiais metais Lietuvoje vyks Tautinė olimpiada, Pasaulio lietuvių sporto žaidynės, Dainų ir Tautinių šokių šventės, tai į Lietuvą, tikimasi, vyks ir nemažai užsienyje gyvenančių lietuvių. Šalia tų reginių bus dar vienas susitikimas Panevėžyje!

Gyvenusi Kaune, pirmąsias karo metais atsidūrusi Panevėžyje, ten 1941-aisiais metais įstojau į Panevėžio Mergaičių gimnazijos pirmą klasę, kur mūsų auklėtoja buvo mokytoja Okulienė. Tą gimnaziją lankiau iki pasitraukimo iš Lietuvos. Dabar, gyvenama Kanadoje, sužinojau, kad mano klasės draugės, likusios Lietuvoje, šiemet ruošiasi susitikti Panevėžyje ir švesti savo abitūros penkiasdešimtmetį. Tas suėjimas, kiek žinau, bus birželio 20-ąją dieną, susirenkant prie mūsų gimnazijos rūmų ir po to pasivašininimas vienos iš jų namuose.

Nežinau ar kuri užsienyje gyvenanti mano klasės draugė ketina šiemet keliauti į Lietuvą, jei ten vyktų, panevėžietės tikisi, kad gal jos ras tuos lietuvius, su kurių susitikimo metu mokslas draugėms.

Čia pateikiama 1941-1942 mokslo metų mūsų I-A klasės nuotrauka. Pirmoje eilėje sėdi vokiečių kalbos mokytoja Ciprijauskaitė, muzikos mokytojas Lekerauskas, viena iš mokytojų ir kapelionas kun. A. Sušinskas. Turiu prisipažinti, kad daug pavardžių jau neprisimenu ir dabar susitikus mažai ką iš jų bepažinau, kaip tai būtų ir su kitomis.

Šioje nuotraukoje aš, taisykla Regina Tiknietė, esu pirmoji iš kairės ketvirtoje eilėje. Nežinau ar kas mane ar ir save toje nuotraukoje beatpažins, bet prisiminimų širdyje niekas nesunaikins.

Ši suėjimas tvarko mūsų klasės draugė Regina Varevičiūtė, dabar Grinkevičienė, gyvenanti Panevėžyje, Respublikos gatvė 46-4. Būtų gerai, kad tame suėjime galėsiančios dalyvauti jai ar man (11 Talisman Court, Hamilton, Ont. L9C 2P8, Canada) apie tai praneštų.

Regina Bagdonienė
Hamilton, ON

PRASTAS ELGESYS

Su užuojauta ir visišku prietarimu skaičiau Saulės Jautokaitės laišką „Draugo“ laiško skyriuje, balandžio 24 d. laidoj apie naujų imigrantų elgesį bažnyčioje Velykų rytą. Gerai žinau, apie ką Saulė kalba. Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapija buvo mano parapija ir aš lankiau jos pradžios mokyklą, buvau patar-nautojas jos bažnyčioje, kun. Jono Kuzinsko globoj. Nors dabar gyvenu tolimoj Arizo-

noj, važiuoju kasete į Čikagą aplankyti tėvus ir dalyvauju Mišiose savo senoj parapijoje. Pats esu stebėjęs daugelį kartų prastą lietuvių imigrantų elgesį ir pagarbos bažnyčiai trūkumą.

Atsimenu, vaikas būdamas prieš daugelį metų, toj pačioj parapijoje mums buvo draudžiama net garsiai ištarti žodį Mišių laiku ir tik galėjom kalbėti persišėgneję ir išėję laukan ant bažnyčios slenksčio.

Dabar, kaip Saulė Jautokaitė sake, jauties, kad esi buvęs turguje. Jau per ilgai teisinam mūsų naujus imigrantus, kad užaugo sovietinėj sistemoj. Aš neužaugau Tibete, bet, jeigu ten nukeliavęs ne taip pasi-elgčiau jų šventose vietose, žinau, kad vietiniai neturėtų jokios problemos įrodyti man mano klaidas ir parodyti duris. Yra pasakymas: „Kai esi Romoj, daryk kaip romėnai daro“.

Linus Regis
St. David, AZ

KAIP GARBINTI DIEVĄ BAŽNYČIOJE AR SUSIRINKIME?

Dievas nenorėjo, kad lietuvių nauji ateiviai vieni praleistų šv. Velykų prisikėlimą ir džiaugsmą Kristuje! Jie atsiuntė juos į bažnyčią Jį pagarbinti. Jie matė ne tik Prisikėlimo iškilmę, bet Dievo namus.

Dievas myli visus žmones ir nenori, kad vieni į kitus atsi-sukę piktai žiūrėtų, nepriimtų į kompaniją. Turėjo visi pasidžiaugti, kad jaunimas atėjo, ir pakviesti: ateikite vėl, mes esame broliai Kristuje, sugrįžkite, tai yra jūsų namai, mūsų ir Dievo namai! Džiaukitės ir lankytės juos.

Daug bažnyčių yra, kur žmonės džiaugiasi Kristuje, ploja, šoka ir gieda giesmes. Pavyzdžiui, sekminininkai ar kiti.

Rama Alminauskas
Bloomington, IN

NEBŪKIME ŠVENTESNI UŽ PATĮ DIEVĄ

Aš noriu atsiliepti į Saulės Jautokaitės komentarus „Draugo“ laiško skyriuje balandžio 24 d. Pirmiausia pasakysiu, kad nesu neseniai ar seniau atvažiavusi iš šios kraštų — esu jame gimusi, bet mano tėveliai čia atvyko po Antrojo pasaulinio karo. Kurį laiką jie gyveno Čikagoje, tai aš žinau Marquette Parką ir Švč. M. Marijos Gimimo parapiją. Taip pat žinau, kad ta bažnyčia labai graži, kad turi naują kleboną ir jauną kunigą iš Lietuvos, o pamaldas lanko nemažai naujai atvykstančių tautiečių. Taigi, viskas, atrodo, eina gerai... Tik atsiranda tokie žmonės, kaip to laiško autorė, ir mano, kad jie yra šventesni už patį Dievą.

DRAUGAS, penktadienis, 1998 m. gegužės 8 d.

5

Kristus, kai gyvenome žemėje, nekritikavo kitaip besiel-giančių, manančių. Jis bendravo su tokiais žmonėmis, kurių kiti iš tolo bijojo arba niekino. Kodėl? Dėl to, kad jis atėjo į pasaulį kaip tik tuos atstumus, nusidėjusius ar kitaip nepriimtinius žmones nuvesti prie Dievo. Kritika ir apkalbėjimu to nepadarysi. Reikia artimo meilės, atlaidu-mo ir tolerancijos.

Nežinau, ar to laiško autorė yra kurioje kitoje bažnyčioje (kalbu tik apie katalikų) buvu-si, ar tik Marquette Parko lie-tuvių parapijoje. Kai kur yra priprasta ir garsiai pasi-kalbėti, ir pajuokauti, ir ploti, kai kunigas gerą pamokslą pa-sako. Visi supranta, kad dirbtinis rimtumas ir yra dirbtinis, todėl elgiasi daug natūraliau. Niekas dėl to ir pragarą tikrai neis, nebent tie, kurie, netyčia patekę į tokią laisvai besimeldžiančią bendruomenę, savo širdyje au-gins pyktį ir kritiką.

Sylvia Kramer
(Vilčinskaitė)
St. Charles, IL

APIE ELGESĮ DIEVO NAMUOSE

Mes gyvename Marquette Parke jau daug metų. Priklausome Švč. M. Marijos Gimimo parapijai. Džiaugiamės, kad pagaliau ir lietuvišką Sumą sekmadieniais, o ypač įvairių švenčių proga, susirenka daug neseniai iš Lietuvos atvykusių tautiečių. Mūsų parapija pamažu atgyja, nes jau buvo jai nemažas pavojus išnykti kitataučių ir kitarasių jūroje, kaip ne vienai kitai lie-tuviškai parapijai. Prie to at-gijimo labai prisidėjo ir naujas klebonas kun. Mykolas Yakaitis ir ypač kun. Rimas Gudelis, kuris rūpinasi lietuviškai kalbančiųjų sielovada.

Kadangi lankome bažnyčią nuolat — buvome ir Pri-sikėlimo pamaldose — galime tvirtai pasakyti, kad jokio netinkamo elgesio iš besimel-džiančių neteko pastebėti. Mes ateiname melstis, o ne dairytis, ar kas kalba, ar juo-kiasi, ar prie Komunijos eina. Patariame balandžio 24 d. „Drauge“ spausdinto laiško autoriui Sauli Jautokaiti at-sisėsti pirmuosius suoluose, kur visuomet tuščia, ir nereikės ieškoti „krislių kitose akyse“.

Nejaugi taip susmulkėjome, kad net į laikraštį savo mažus piktumėlius reikia rašyti?

Antanas ir Ona Rupšiai

Chicago, IL

TAUTINIAI DRABUŽIAI

Pastaruoju metu atgijo tau-tinių drabužių autentiškumo klausimas. Apie tai ne tik kal-bama, bet ir rašoma. „Draugo“ dienraštyje teko skaityti ke-lėtą skirtingų pasisakymų. Vieni tebesi ir net piktinasi ankščiau Lietuvoje išpopuli-rėjusių tautinių drabužių uni-formiškumu, o kiti, remdamie-si ilgamete praktika, „guldo galvas“ už okupacinius me-tais susiformavusius, ypač

scenose naudotus ir tebenau-dojamus, tautinius drabužius.

Tenka pastebėti, kad ir oku-paciniais metais ne visi vieno-dai vertino tautinių drabužių savybes. Buvo tokių, kurie pasisakydavo už drabužių au-tentiškumą, bet ir už jų įvai-rumą. Kadaiše dail. D. Matai-tienė sukūrė drabužius naujai įsisteigusiame Lietuvos Etno-grafiniam ansamblui. Ji, teigė spaudos puslapiuose, kad sėmėsi įkvėpimo etnogra-finėje literatūroje, muziejuose ir motiečių skryniose. Jos su-si, ar tik Marquette Parko lie-tuvių parapijoje. Kai kur yra priprasta ir garsiai pasi-kalbėti, ir pajuokauti, ir ploti, kai kunigas gerą pamokslą pa-sako. Visi supranta, kad dirbtinis rimtumas ir yra dirbtinis, todėl elgiasi daug natūraliau. Niekas dėl to ir pragarą tikrai neis, nebent tie, kurie, netyčia patekę į tokią laisvai besimeldžiančią bendruomenę, savo širdyje au-gins pyktį ir kritiką.

Vartant turimus leidinius, galima susidaryti įspūdį, kad ir anais laikais būta žmonių, kurie daugiau vertino įvai-rumą, o ne lietuviams neipras-tą trafaretą ir uniformiškumą.

Petras Petrutis
Chicago, IL

KUR NUVES NUOLAUDUMAS

Skaitant rašinį šeštadienio „Drauge“ parašyta Ž.M. apie „Lenkijos spauda apie Lie-tuvą“, matome džiugesį dėl Lietuvos prezidento vedamos politikos. Iš lenkų spaudos matyti, kad V. Adamkus, lan-kydamas Lenkijoje nekėlė jokių reikalavimų Lenkijai dėl joje gyvenančių lietuvių. Savo ruožtu lenkai V. Adamkui pa-teikė labai daug reikalavimų, reikalavo net įsteigti Vilniuje lenkams universitetą. Lenkų laikraščių korespondentai taip pat džiugesį, kad buvo nuša-lintas Z. Zinkevičius iš Švie-timo ministro pareigų, nes, pasak jų „V. Adamkus, libera-lios Amerikos lietuvių organi-zacijos veikėjas“. Kyla klausimas: ar Lietuva nepasidarys vasalu Lenkijai?

Prezidentas turėtų prisiminti praeities — prieškarines — istorijas, kad nuolaidumas di-dina „apetitą“, o, nusileidusi reikalavimams, valstybė tam-pa verge.

Antanas Pauzuolis
Chicago, IL

Turgelių mokyklos mokytojos su „Vilnijos“ draugijos pirmininku Kazimieru Garšva ir mokiniiais.

Nuotr. Algio Rugieniaus

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.†A. HIACINTAS SUVAIZDIS

Minint mūsų mylimo Vyro, Tėvo ir Senelio, kurio netekome 1997 m. gegužės 18 d. mirties sukaktį, šv. Mišios už velionį bus aukojamos š.m. gegužės 17 d., sekmadienį, 11:00 val. ryto šv. Antano bažnyčioje, Cicero, IL.

Prašome gimines, draugus ir pažįstamus tą dieną prisiminti velionį Hiacintą savo maldoje.

Liudinti šeima.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Prie „Velykų stalo“ Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, balandžio 19 d. Bronė Kremerienė (kaireje), Oskaras Kremeris ir Irena Kriauciūnienė.
Nuotr. V. Jasinevičiaus

A.a. Nikodemus J. Kulys, Šv. Mykolo parapijos vargonininkas, „Muzikos žinių“ redaktorius, mirė 1982 m. gegužės 2 d. ir buvo palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse po Mišių Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje gegužės 5 d. Šį sekmadienį, gegužės 10 d., 9 val. r., jo mirties šešioliktųjų metinių proga Mišios bus aukojamos t. marijonų koplyčioje, prie „Draugo“ pastato. A.a. N. Kulio šeima prašo jį prisiminti maldose.

Čikagos lit. mokyklos linksmavakario rengimo komitetas praneša, kad, turėjęs įvykti šeštadienį, gegužės 9 d., Jaunimo centre **linksmavakaris neįvyks**, yra atidedamas vėlesniam laikui.

Kun. Antano Saulaičio, SJ, pagerbimas (išleistuvės) bus sekmadienį, birželio 21 d., Jaunimo centre. Kaip dovana mūsų visų mėgstamam kun. Saulaičiui, yra ruošama vaizdajuostė. Prašome visus prie jos ruošimo prisidėti. Jeigu turite nuotraukų iš momentų, kai t. Saulaitis palietė jūsų gyvenimą, kurias galėtumėte paskolinti, kaip galima greičiau atsiųsti šiuo adresu: Jesuit Fathers, Kun. A. Saulaičio pagerbimas, 2345 W. 56th Str., Chicago, IL 60636.

Šakiečių klubo Čikagoje pusmetinis narių susirinkimas bus gegužės 14 d., ketvirtadienį, 1 val. p.p., Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės namuose, 2417 W. 43rd Str. Nariai prašomi dalyvauti — pagerbsime motinas, aptarsime veiklos reikalus, po to pasivaisinsime.

Vaikų Mišios Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos bažnyčioje bus gegužės 17 d. Gegužinės pamaldos šioje misijoje vyksta pirmadieniais ir antradieniais, 7 val. vak.

„Čigonų barono“ spektaklyje vaidinęs Vengrijos grafą Vytautas Juozaitis su JAV LB Kultūros tarybos pirm. Marija Remiene.
Nuotr. Ed. Šulaičio

Motinos dienos proga, šį sekmadienį, 10 val. r., Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje, Brighton Parke per lietuviškas Mišias giedos Nijolė Grinčiūtė, Algimantas Barniškis ir parapijos choras. Visi kviečiami kartu pasimelsti ir pasiklausyti gražaus giedojimo.

„Nerijos“ tunto jūrų skautės paruošė gražius gėlių krepšelius, kuriuos šį šeštadienį, gegužės 9 d., bus galima išgyti Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Gėlių krepšeliu Motinos dieną pradžiuginkit savo mamytės ir motiutes, o tuo pačiu padėkite jūrų skautėms nuvykti į 8-ją Tautinę stovyklą. Visi maloniai kviečiami paremti jaunimą jo pastangose savo darbu (ne aukomis) telkti lėšas stovyklavimui.

„Lietuvos Ateitininkų atsikūrimo rūpesčiai ir ateities perspektyvos“ tema kun. Rimas Gudelis kalbės penktadienį, gegužės 15 d. 7 v.v. Ateitininkų namuose, Lemonte, vyksiančioje vakarone. Visi ateitininkai ir susidomėję visuomenė — kviečiami.

Šeštadienį, gegužės 9 d., Čikagos Newberry biblioteka rengia „Living Treasures“ parodą. Vienas iš joje pristatomų mokslininkų yra University of Illinois at Chicago PLB Lituanistikos katedros profesorius Giedrius Subačius. Parodos atidarymas bus 10:30 val. ryte, 11 val. r. bus Paul Gehl paskaita su skaidrėmis. Jis kalbės apie 4,000 metų knygos istoriją — nuo 2,000 m. prieš Kristų iki dabar. Po paskaitos bus priėmimas. Įėjimas nemokamas. Kas domisi senomis, svarbiomis, retomis knygomis, turėtų šiame renginyje dalyvauti, be to, labai svarbu parodyti dėmesį ir prof. G. Subačiui, kaip parodė kitataučiai.

IDOMIOS „ŽURNALISTŲ ŽINIOS“

„Žurnalistų žinios“, kurios save vadina laikraščiu žurnalistams ir visuomenei, savo naujausiame (1998 m. Nr. 3) spausdina nemaža dėmesio vertų rašinių.

Jame yra pasikalbėjimas su prezidento Valdo Adamkaus atstove spaudai Violeta Gaižauskaite. Įžangoje rašoma, kad ši žurnalistė gimusi 1956 m. gegužės 15 d. Vilniuje, 1980 m. baigusi Vilniaus universiteto žurnalistikos studijas. Iki šiol dirbo įvairių leidinių korespondente, redaktore, o paskutiniu metu buvo „Lietuvos ryto“ politikos apžvalgininke.

Paklausta, kodėl prezidentas ją pakvietė į savo komandą, V. Gaižauskaitė pareiškė:

— Man sunku į šį klausimą atsakyti. Lietuvoje, be abejo, yra daug žmonių, kurie galėtų eiti šias pareigas. Pastebėjau tik, kad prezidentas mane pažįsta jau senokai — nuo 1993 m. rinkimų. Tada jis vadovavo ambasadoriaus Stasio Lozraičio rinkimų kampanijai, o aš buvau kandidato į prezidentus spaudos atstovė. Manėčiau, kad V. Adamkus, pasikviesdamas į prezidentūrą moteris, rodo vakarietiškos

kultūros pavyzdį.

V. Gaižauskaitė pamini, kad šiame darbe jai talkina referentas Gintautas Dirgėla ir du Tarptautinių santykių instituto studentai — Simonas Šatūnas ir Ramūnas Mačius. Ji taip pat pasakoja apie savo šeimą: žurnalistė kartu su vyru augina studento amžiaus sūnų Martyną ir moksleivę Moniką. „Laimė, mano vyras — nei žurnalistas, nei politikas. Mūsų pavardės skirtingos, tad kai vyro darbovietėje kartais komentuodavo mano komentarus, jis galėdavo ramiai klausytis“, — teigia V. Gaižauskaitė.

„Žurnalistų žinios“ skelbia idomius duomenis apie Vidurio ir R. Europos valstybių spaudos laisvę. Remiantis New Yorke išikūrusios organizacijos „Freedom House“, lentele, Lietuvos spauda yra pirmoje vietoje pagal spaudos laisvę ribojimo procentus. Po Lietuvos priekyje dar eina: Čekija, Estija, Latvija, Lenkija, Slovėnija, Vengrija, Bulgarija, Rumunija. Paskutinėse vietose yra Jugoslavija ir Gudija. Lietuvos spaudos laisvės ribojimo procentas 17, o Gudijos — 76.

Dėmesio vertas Vilniaus universiteto rektoriaus Rolando Pavilionio straipsnis „Kelios pastabos apie žurnalistiką atviroje visuomenėje“, Estijos, Latvijos ir Lietuvos žurnalistų sąjungų deklaracija, Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodeksas ir kt.

Taip pat paminimas buvusios išeivių Lietuvių žurnalistų pirmininkės Rūtos Klevos Vidžiūnienės 75-sis gimtadienis (sukaktis buvo balandžio 14 d.). Minima, kad ta proga dabar Kačerginėje gyvenančią jubilatę aplankė Lietuvos žurnalistų sąjungos, „Žurnalistų žinių“ atstovai, artimi draugai. Jai buvo įteiktos gėlių puokštės, LŽS pirmininko pasveikinimo raštas.

Beje, „Žurnalistų žinios“ šiemet suretino pasirodymo dažnumą: pernai ejęs du kartus per mėnesį, dabar tapo mėnesiniu leidiniu. Laikraštį redaguoja Aurelija Liauškienė, redakcijos adresas: Vilniaus gt. 35/3, 2600 Vilnius. Leidžia — Lietuvos Žurnalistų sąjunga su Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo parama.

E. Šulaitis

„SPINDULIUKAI“ KVIEČIA

Antradienį, gegužės 5 d., susirinko „Spindulio“ tautinių šokių grupės studentai, mamytės ir Pasaulio lietuvių centro moterų klubas gaminti virtinukus (koldūnus). Pasiskirstę darbais, pradėjom dirbti. Vienaime kambaryje, susėdusios darome mėsos kukuliukus, antrame maišo tešlą, kočioja ir išdėlioja virtinukus. Kiek čia darbo! Lakstome iš kambario į kambarį, nešiodami mėsos kukuliukus, o dar iš „tešlyno“ šaukia, kad neužtenkamai greitai dirbam. „Reikia kukuliukų!“ Ir vėl tekini atgal.

Prieš baigiant, jau pradėjome kikenti — viskas juokinga. Erikas ir Gintas plušo apmiltuotomis prijuostėmis; išdaigininkai apipurtė ir vargšę Aukšę miltais. Aukšė gerai nusi-teikus, dirba toliau su baltom rankų atspaudom ant nugaros. „Skaiciuotojos“ Lidija ir Ingrida vos vos spėja sudėti virtinukus į skardas, o mes toliau sukam mėsą.

Labai dėkojame moterų tautininkėms, A. Šoliūnienei ir Z. Kušeliauskienei už nuoširdžią pagalbą ir reikmenų paruošimą. Labai dėkosime Jums už atsilankymą į „Spindulio“ tautinių šokių grupės virtinukų pietus.

Pietūs bus gegužės 17 d., po 11 val. r., šv. Mišių, PLC didžiojoje salėje. Trumpą programėlę atliks vaikų rateliai, su šypsena Jums padavinės maistą „Spindulio“ darbštūs studentai šokėjai. Nuoširdžiai kviečiame visus pasigerėti mažiausiais mūsų šokėjais ir pasigardžiuoti skaniausiais virtinukais pasaulyje!

A.L.

„Poezijos dienų“ savaitgalį, gegužės 23 d., šeštadienį, 7 val. vak., dalyvaus jaunieji poetai: Eglė Juodvalkė, Daiva Karužaitė ir Vainius Aleksa. LB Kultūros taryba deda pastangas kultūrinei veiklai pagyvinti, ją pratęsti ir ypač skatinti jaunuosius kūrėjus. Visuomenė kviečiama juos paremti savo dalyvavimu.

„Sietuvos“ skautininkių ir vyr. skaučių draugovės sueiga penktadienį, gegužės 15 d., 7:15 val. vak. vyks PLC, Lemonte. Visos sesės dalyvausja uniformuotos. Kviečiami ir šeimų nariai.

„Spinduliukai“ kviečia į virtinukų rytą šv. Mišių! Nuotraukoje: Raimas Matas, Milda, Viktoras ir Rita.

Jauni svečiai „Draugo“ redakcijoje gegužės 6 d. Jie užsuko susipažinti su vieninteliu užsienyje lietuvių leidžiamu dienraščiu pakeliui iš Deer Lodge, Montana, kur ne tik dalyvavo rankų lenkimo (armwrestling) varžybose, bet parsivežė taures. Iš kairės: Albertas Selevičius iš Biržų, Aidas Pališkis iš Šakių, laimėjęs net dvi III vietas profesionalų lygoje — kaire ir dešine ranka; Arūnas Grubliauskas iš Nidos, Sigitas Pališkis taip pat iš Šakių (Aido brolis), laimėjęs taurę už III vietą geriausio sportininko grupėje. Varžybose dar dalyvavo Romualdas Kubilius, laimėjęs III vietą pradedančių grupėje. Varžybos vyko gegužės 2-3 d.

Nuotr. Gedimino Markevičiaus

Dr. Kastytis Jucas, dermatologas, odos chirurgas, kviečia visuomenę nemokamai konsultacijai: odos vėžio, melanos ir įtartinams augliams. Patikrinimas bus nuo gegužės 15 iki birželio 15 d. Skambinti tel. 773-778-7477; 773-489-4441. Siūlome pasinaudoti šia paslauga.

Vytautas Vygantas, „Draugo“ skaitytojas, gyvenantis Dallas, TX, pasitikėdamas laikračio ilgu egzistavimu, atsiuntė net trejų metų dienraščio prenumeratą ir pridėjo 65 dol. auką. Esame labai dėkingi.

„DAINAVA“ WASHINGTONO IR BALTIMORĖS KAIMYNYSTĖJE

Jau du dešimtmečius Alytuje veikiantis „Dainavos“ ansamblis gegužės 20 d. vakare koncertuos Washingtono ir Baltimorės lietuviams. Grįždami iš pasirodymų tarptautiniame Murfressboro, TN, folkloro festivalyje ir Waynesville, NC vietovėje, 30 ansamblio dainininkų, šokėjų ir mu-

zikantų nakvos Washingtono ir ta proga patogiai pasiekiamoje Latvių salėje (I-270 ir Rt. 28) pasirodys apylinkės lietuviams.

Amerikiečių kvietimu, dainaviečiai Amerikoje jau antrą kartą. Sėkmingai anksčiau pasirodę Waynesville Folkmoot-89 programoje, šiais metais jie vėl buvo pakviesti. Kadangi nuo pirmojo koncerto Amerikoje prabėgo beveik 10 metų, tai šį kartą atvyksta daugumoje kitos sudėties su nauja programa.

Kartu su paruošiamosiomis grupėmis ansamblyje dalyvauja apie 200 narių. Ansamblis — tai didelė tautinio ir intelektualinio ugdymo kalvė vietos jaunimui. Su jais yra dirbę daugelis žynių Lietuvos kompozitorių, choreografų ir chorvedžių. Normaliai „Dainava“ džiugina žiūrovus spalvinga, dviejų dalių programa. Pastebėtina, kad „Dainava“ — tai ne profesionalus kolektyvas. Jo sudėtį sudaro mokytojai, gydytojai, inžinieriai, įvairių sričių tarnautojai, darbuotojai ir darbininkai. Tačiau „Dainavos“ lygi liudija koncertai Vokietijoje, Italijoje, Maltoje, Ispanijoje, Graikijoje, Prancūzijoje, Švedijoje, Olandijoje ir daugelyje Rytų Europos šalių.

A.D.

NAUJA KNYGA

1997 metais pasirodė nauja knyga: „Simonas iš Valtienų“, parašyta kun. Kazimiero Ambroso, redaguota Loretos Paulavičiūtės ir Liudos Sidarienės. Spausdinta A. Jakšto spaustuvių, Kaišiadorių mieste su 2,000 egzempliorių tiražu.

Knyga parašyta gyvu ir vaizdingu stiliumi, apima prelado Simono Morkūno nueitą gyvenimo kelią, nuo jo gimtinės Valtūnų kaimo prie Žemaitkiemio. Skaitant apie jo plačią veiklą Kaune, kur įrengė modernią senelių prieglaudą, apie jo plačią veiklą Sioux mieste, Šv. Kazimiero lietuvių parapijoje Šiaurės Amerikoje, kur prel. S. Morkūnas, sulaukęs 95 metų amžiaus, užbaigė savo gyvenimo kelionę, palikęs gilius artimo meilės darbų pėdsakus, surinktus ir užrašytus šioje knygoje.

Praturtinkime savo biblioteką šia labai įdomia knyga.

K. A. Steigvilas

Union Pier, MI išnuomojama vasarvietė skersai kelio nuo ežero. Lietuviai tą vietą vadina „Vilija Beach“, pagal kadaise buvusios Dapkų krautuvės vardą. Kreiptis 773-776-4755.

S K E L B I N A I

• **Akcijų, bonų bei kitų vertybių pirkime ir pardavime** jums nuoširdžiai patarnaus, duodami komiso nuolaidą, **Albinas Kurkulis**, tel. 312-879-7750 arba jo sūnus **Andrius Kurkulis**, tel. 312-879-7751, dirbą su **First Albany Corp. Čikagoje**. Iš JAV ir Kanados skambinkite veltui: tel. 1-888-879-7730.

(sk.)

• **Dėmesio lietuvių!** Naujas JAV imigracijos vizų tikrinimas prasidės **balandžio mėn.** Pasibaigusias visas galiu pratęsti. Žmonės iš kitų valstijų gali pasiūsti man duomenis paštu. **Ed. Šumanas**, 5701 Linden, La Grange, IL 60525, tel. 1-708-246-8241.

(sk.)

• **Amerikos Lietuvių radijas**, vad. Anatolijus Šlutas — kiekvieną sekmadienį 7 v.r. per WCEV 14.50 AM. Tel. 773-847-4903, adresas: 4459 S.Francisco, Chicago, IL 60632.

(sk.)

• **Neringos restorane** gegužės 9 d., šį šeštadienį, vakare gros **A. Barniško grupė**. Visus kviečiame pasilinksinti

ir pasivaikinti lietuviškais valgiais ir gėrimais. **Savininkai.**

(sk.)

• **Pinigai, maisto siuntiniai.** TRANSPAK, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629. Tel. 1-773-838-1050.

(sk.)

• **Parduodame lėktuvo bilietus į Lietuvą ir kitus pasaulio kraštus geriausiomis kainomis.** Skambinkite **First Class Travel**, tel. 847-392-6320.

(sk.)

• **Pranciškonų vienuolynas**, Kennebunkport, ME, per kun. Leonardą Andriekų O.F.M. atsiuntė \$300 — tai dviejų našlaičių, kuriuos jau kelis metus remia, paramos metinis mokestis. Dėkojame! „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago IL 60629.

(sk.)

ARAS ROOFING

Anytime Roofing

Professional Roofing

Commercial & Residential

Call Today for a Free Estimate

1-800-850-8500

dietus, gegužės 17 d., PLC, po 11 val. Indas, Vitas, Vaiva, Liana, Tėriukas,